Bat. Gen.
VI
105a

32

Reglement
voor de Jarizaendienst

102 kl

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 30-06-2010
Nomor Induk : 748/PN-Museum/2010
BIB - ID :
ITEM - ID :
Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI 103²

REGLEMENT

VOOR DE

GARNIZOENSDIENST.

GEWIJZIGD VOOR HET OOST-IND. LEGER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

VI 105

REGLEMENT

VOOR DE

GARNIZOENSDIENST.

GEARRESTEERD BIJ BESLUIT VAN

ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID,

van den 11den Januarij 1815, No. 32.

GEWIJZIGD VOOR HET OOST-INDISCHE LEGER.

VIJFDE GEHEEL HERZIENE DRUK.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

BATAVIA,
LANDS DRUKKERIJ.
1878.

BAT. GENOOTSCHAP VAN KENW.

REGLEMENT

VOOR DE

Garnizoensdienst.

GEWIJZIGD VOOR HET OOST-INDISCH LEGER.

EERSTE HOOFDSTUK.

Over het aankomen van troepen in eene plaats, mitsgaders over de kazernering en billettering.

Art. 1. Wanneer een korps, bataillon of detachement naar een plaats zal moeten gaan garnizoen houden, zal daags vóór het vertrek der troepen, een officier met de fouriers worden vooruit gezonden om de kwartieren te maken, zullende bij voorkeur hiertoe gebezigd worden, officieren, bekend met de taal en de gewoonten van het land. — (Zie 2e afdeeling 6e hoofddeel, van het algemeen reglement van administratie voor de landmagt in Nederlandsch Indië).

Art. 2. Bij hunne aankomst zal bovenvermelde officier zich dadelijk bij den plaatselijken kommandant begeven, om diens orders omtrent het huisvesten der troepen te ontvangen, en aan hem kopij der marschorder te vertoonen.

Art. 3. Deze officier zal, bij zijn arrivement, ter plaatse

alwaar nachtkwartier zal gehouden worden, aan het hoofd exactelijk opgeven de sterkte der officieren, onderofficieren en manschappen, en met gemeld hoofd de noodige schikkingen treffen tot een goede verpleging der troepen, tevens opgevende hoeveel paarden, draagstoelen en batoors er benoodigd zijn, en in de districten, alwaar karren zijn, de benoodigde hoeveelheid derzelve. — (Als voren: 6e hoofdd. 2e afd. administratie reglement).

Art. 4. Terwijl de kwartiermeester ingevolge het reglement op de kazernering, zich bezig houdt met het doen in gereedheid brengen van al het benoodigde tot de ontvangst der troepen, zal de adjudant dezelve te gemoet gaan, ten einde aan den kommanderenden officier de orders over te geven, welke hij van den plaatselijken kommandant zal ontvangen hebben.

Art. 5. Het korps, tot nabij de plaats genaderd zijnde, zal zich in bataille stellen en een kleine halt maken, om de kleeding, wapening en het equipement in behoorlijke orde te brengen.

Art. 6. Het korps, gereed zijnde om naar binnen te marcheren, zal de plaatselijke adjudant, die zich aan de uiterste barrière moet bevinden, zich aan het hoofd van hetzelve plaatsen, om het op de paradeplaats te geleiden.

Art. 7. De troepen zullen in de grootste orde marcheren, de infanterie in kolonne met den langen wegpas (*pas de route*), het geweer over den schouder, en de tamboers den marsch slaan.

De troepen te paard met uitgetrokken sabel en de trompetters den marsch blazen.

Art. 8. Geene soldatenvrouwen, noch knechts of rijtui-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

gen. wagens, hand- of pakpaarden zullen gelijktijdig met de troepen in de stad mogen komen; maar moeten te zamen op een kwartier uurs afstand volgen en in de plaats komende, op een der pleinen opmarcheren, en aldaar nadere orders afwachten.

Art. 9. De plaatselijke kommandant zal, bij de aankomst der troepen, gehouden zijn, zich op de paradeplaats te bevinden.

Art. 10. Dadelijk na aankomst der troepen zal de plaatselijke kommandant door den plaatselijken adjudant voor het front doen proclameren, alle de lokale garnizoensorders, betrekkelijk het verbod dat er mogt bestaan, om zich niet verder dan een bepaalden afstand van de plaats te verwijderen, alsmede de herbergen bekend doen maken, welke aan het garnizoen verboden zijn; en verder alle zoodanige orders, welke men voor de policie van het garnizoen noodig oordeelt. Ook zal men vóór het front der troepen, welke bij de ingezetenen worden ingekwartierd, doen proclameren, welke straffen er gesteld zijn op alle overtredingen nopens de bepalingen van het marsch-reglement; moetende in het algemeen bij deze proclamatie worden uitgedrukt, welke straf men voor iedere overtreding ondergaan zal.

Art. 11. Aan den inhoud van het voorgaande artikel voldaan zijnde, zullen de wachten uigetrokken worden; doch indien zulks niet volstrekt noodzakelijk is, zullen de aankomende troepen eerst den volgenden dag, tot de garnizoensdienst worden gekommandeerd.

Art. 12. Ten opzigte van de troepen te paard wordt bepaald, dat zij op den dag van hunne aankomst geene

PERPUSTAKAAN NASIONAL

wachten zullen geven, dan alleenlijk in tijd van oorlog of in zeer dringende en buitengewone omstandigheden en dat bijaldien dezelve wachten te voet moeten geven, zij alsdan eerst zullen optrekken, wanneer de troepen in hunne kwartieren en de paarden in de stallen geplaatst en verzorgd zijn.

Art. 13. Vervolgens zal de plaatselijke kommandant aan de troepen order geven, om naar derzelver kwartieren te marcheren.

Het korps zal voor den plaatselijken kommandant defileren en de vaandels of standaarden zullen op de wijze, als in het exercitie-reglement is voorgeschreven, naar het kwartier van den kommandant van het korps gebragt worden.

Art. 14. De officier, met het maken der kwartieren belast, zal met zijne fouriers, op den dag van aankomst der troepen, een kwartier uurs afstand van de plaats, dezelve te gemoet gaan, en aan den kommanderenden officier berigten op hoedanige wijze er voor de verpleging der troepen is gezorgd. Hij zal met zijne fouriers de logementen voor de officieren en manschappen aanwijzen, en zich dadelijk op marsch begeven naar het volgend kwartier, om aldaar op gelijke wijze te handelen. — (Zie 6e hoofdd. 2e afd. adm. reglt. voor de landmagt in N. I.)

Art. 15. De kommandant van het korps zal bij zijn aankomst, aan den plaatselijken kommandant een naauwkeurigen staat der sterkte ter hand stellen.

Art. 16. Zoodra de troepen order zullen hebben bekomen naar de kwartieren te marcheren, zal zulks in de beste orde geschieden; geene officieren zullen dezelve mogen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

verlaten, alvorens gezorgd te hebben, dat hunne onderhebbende manschappen behoorlijk gelogeerd zijn.

Art. 17. Geen korps, hetwelk gekazerneerd wordt, zal uit elkander mogen gaan, alvorens de policiewacht geëtablisseerd is; zullende de sterkte van deze wacht door den kommandant van het korps, naar gelang der ligging van de kazerne, bepaald worden.

Art. 18. Alle bestaande, of nog daar te stellen bepalingen omtrent de kazernering en voor marcherende troepen, zullen stiptelijk in alle deelen worden nagekomen.

Art. 19. Bijaldien de troepen moeten worden gebilleteerd, zal iedere kompagnie door hare officieren en den fourier geleid, van de paradeplaats marcheren naar dat gedeelte der stad, in hetwelk dezelve moeten worden gelogeerd; en zullen alsdan de billetten door den fourier, eerst aan de officieren, daarna aan de onderofficieren en eindelijk aan de kommandanten der escouades, naar gelang der sterkte van ieder derzelve, uitgegeven worden; zullende deze kommandanten gehouden zijn om hunne manschappen naar de kwartieren te geleiden.

Art. 20. De officieren zullen niet eerder naar hunne kwartieren mogen gaan, dan nadat al hunne manschappen gelogeerd zijn, ten einde alle oneenigheden voor te komen, welke te dezen opzigte tusschen de burgerij en militairen zouden kunnen ontstaan; zij zullen op het stadhuis, met een daartoe benoemd lid van het gemeentebestuur, de abuizen redresseren, welke zij bij het uitdeelen der billetten mogten ontdekken.

Art. 21. Den volgenden dag na de aankomst van een korps in de kazerne, zullen de adjudanten de kwartieren

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

van hunne bataillons of eskadrons visiteren, ten einde te veranderen al hetgeen niet overeenkomstig het reglement op de kazernering zoude bevonden worden, alsmede zich verzekeren of de kompagniën volgens de orde van bataille gelogeerd zijn; op dit laatste zullen de adjudanten ook letten indien het korps gebilletteerd is.

Art. 22. De inkwartiering van de kompagniën geregeld zijnde, zullen de kwartierlijsten door de fouriers worden opgemaakt, en aan den kwartiermeester ter hand gesteld worden, die uit dezelve een generale lijst van het bataillon of eskadron opmaken en aan den kommandant van het korps ter hand stellen zal; op deze lijst moeten niet alleen vermeld zijn de logementen van alle personen van den grooten en kleinen staf, maar ook die van de officieren der kompagnie, opdat, indien dezelve niet genoeg in de nabijheid van hunne kompagnie mogten zijn, de kommandant van het korps daaromtrent zoude kunnen voorzien.

Art. 23. Alle manschappen, die onderling van logementen mogten ruilen, zullen met veertien dagen provoost gestraft worden, als ook degenen, die, zonder behoorlijk billet of een permissie van hunnen kapitein, zich in een burgerhuis mogten logeren.

Art. 24. Alle officieren, die zich met geweld inkwartieren, zullen naar de strenge letter der Wet gestraft worden, en diegenen, welke van billet ruilen, met veertien dagen huisarrest, zullende daarvan door den plaatselijken kommandant aan den kommanderenden generaal der provincie kennis worden gegeven.

Art. 25. Al het boven omschrevene ten opzigte van

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI
PERPUSTAKAAN NASIONAL

een korps, bataillon of eskadron, zal insgelijks op kleine detachementen toepasselijk zijn.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Over de dienst der troepen in de plaatsen en hoe dezelve zal gekommandeerd worden.

Art. 26. In de vestingen of garnizoensplaatsen zullen de wachten alle 24 uren worden afgelost.

Art. 27. Behalve de dienst der wachten zullen er verscheidene andere dienstbeurten zijn, welke alle bijzonderlijk zullen worden gekommandeerd, gelijk zulks zal worden omschreven in art. 45.

Art. 28. In oorlogstijd zal de garnizoensdienst geregeld worden door den kommandant, naar gelang der omstandigheden.

Art. 29. In geval van beleg zal de kommandant over de troepen van zijn garnizoen beschikken, zoo als hij het ter verdediging der plaats noodig zal oordeelen.

Art. 30. In tijd van vrede zal de sterkte der wachten geregeld worden, volgens het effectieve getal dienstdoende manschappen en naar gelang van het aantal schildwachten, die volstrekt zullen vereischt worden voor de rust, goede orde en veiligheid der plaats.

Art. 31. Te dien einde zal op den eersten dag van iedere maand, door den plaatselijken kommandant, de dienst der korpsen in evenredigheid hunner sterkte geregeld worden; daarbij in het oog houdende, dat de onderscheidene wachten zooveel mogelijk uit officieren, onderofficie-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ren en soldaten van hetzelfde korps of bataillon bestaan, en voorts in dier voege, dat elke soldaat in vredestijd, ten minste *drie nachten* rust heeft.

In groote garnizoenen, zullen de uit Europeanen en Inlanders zamengestelde wachten steeds door officieren, onderofficieren en korporaals der eerstgenoemden worden gekommandeerd.

Art. 32. In geen geval zal men schildwachten mogen plaatsen, om het gras op de wallen of in de buitenwerken te bewaken; maar er zullen alleenlijk op de wallen de noodige schildwachten zijn, om het vernielen of beschadigen der werken te voorkomen, en acht te geven op hetgene des nachts in de buitenwerken mogt omgaan.

Art. 33. In gewone tijden zullen de schilderuren van den soldaat op *zes* in de 24 uren worden bepaald; edoch zal de plaatselijke kommandant, wanneer hij zulks noodig acht, dezelve kunnen vermeerderen of verminderen, naar het saizoen of den aard der omstandigheden, mits altijd in het oog houdende, om zooveel in zijn vermogen is, de gezondheid van den soldaat te conserveren.

Art. 34. Wanneer het garnizoen het volstrekt benoodigde getal schildwachten niet zal kunnen geven zonder af te wijken van hetgeen bij het voorn. art. 31 is voorgeschreven, zal de plaatselijke kommandant zich gedragen overeenkomstig zijne instructie en alsdan hiervan aan den kommanderenden generaal der provincie onverwijld kennis geven.

Art. 35. De plaatselijke kommandant zal het getal officieren bepalen, hetwelk dagelijks tot de dienst der onderscheidene wachten noodig zal zijn.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 36. De sterkte der wachten bepaald zijnde overeenkomstig hetgeen hier boven omschreven is, zal de plaatselijke adjudant het zoogenaamde detail van de dienst in het garnizoens-orderboek inschrijven, ten einde gedurende de geheele maand de garnizoensdienst daarnaar te kunnen kommanderen.

Dit *detail* zal ook door de adjudanten der korpsen worden afgeschreven.

Art. 37. Behalve de dienst der wachten zullen de grenadiers of flankeurs, gelijk ook alle andere troepen, tot alle detachementen, zoowel binnen als buiten de plaats, gekommandeerd kunnen worden, doch bij voorkeur tot eerewachten of eereposten.

Art. 38. De dienst der troepen te paard in een garnizoen zal tweederlei zijn, namelijk te paard of te voet, en zal vereenkomstig art. 30 en 31 geregeld worden.

Art. 39. De troepen te paard, welke in een garnizoen te voet zullen dienst doen, zullen afzonderlijke wachten betrekken, en bijaldien er in de plaats geen infanterie mogt zijn, zal de plaatselijke kommandant de hoofd- en poortwachten door dezelve kunnen doen bezetten.

Art. 40. De kavalleriewacht te paard zal, zoo veel zulks doenlijk is, op de paradeplaats of op de markt geplaatst worden, ten einde zich altijd met den meesten spoed te kunnen begeven, werwaarts zulks zoude vereischt worden.

Art. 41. Een regement, bataillon of kompagnie artillerie, zich alleen in een plaats bevindende, zal, indien de plaatselijke kommandant het noodig oordeelt, even als de infanterie, de garnizoensdienst moeten verrigten.

Art. 42. Wanneer de artillerie zich te gelijk met an-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

dere troepen in een plaats bevindt, zal dezelve daarmede proportioneel de wachten bezetten, waarbij echter de materieele artillerie-dienst in rekening komt, zoodanig, dat een werkbeurt gelijk staat met een wachtbeurt, voor zoo veel het betrekken van garnizoenswacht aangaat.

Buitengewone omstandigheden uitgezonderd, zullen de artillerie-officieren alleen met hunne manschappen tot de garnizoens-wachten gekommandeerd en alleen in zoodanige commissiën geëmploijeerd kunnen worden, waarin de kennis van den artillerie-officier vereischt wordt, zoomede in krijgsraden, informatiën en speciale commissiën.

Tot het verrigten van garnizoens-dienst zijn de onderofficieren en manschappen van het korps sappeurs mede alleen in gelijkaardige omstandigheden gehouden 1.)

Art. 43. Behalve hetgeen de korpsen dagelijks tot de garnizoens-dienst moeten geven, zijn zij bijzonder belast met de kazerne-, vaandel- of standaardwachten, alsmede met de ordonnances aan de hoofdwacht, zonder dat deze twee laatste diensten als garnizoens-diensten zullen kunnen beschouwd worden.

Art. 44. Bijaldien zich in een vesting geen genoegzaam getal artilleristen bevindt tot het verrigten der werkzaamheden betrekkelijk het materieël, zal men op aanvraag van den ter plaatse kommanderenden officier van dat wapen, het noodige getal manschappen der infanterie daartoe kunnen kommanderen.

---

1) Luidens § 1 der algemeene order d. d. 8 Julij 1843 No. 4, zijn de officieren der sappeurs, even als die der artillerie, vrijgesteld van de gewone garnizoens-dienst.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Zoodanige tot artillerie-diensten gekommandeerde manschappen, zullen een toelage genieten in de volgende gevallen:

1e. Wanneer onderofficieren en manschappen der infanterie daarbij tot arbeid gebezigd worden, waarvan voor de artilleristen laboreergeld wordt betaald.

2e. Indien tot het verrigten van dringende werkzaamheden, en meer bepaald bij het in staat van verdediging brengen of de verdediging van eenige vesting of sterkte, onderofficieren en soldaten der infanterie als *vaste handlangers* bij de artillerie der bezetting worden ingedeeld, en tot de dienst bij dat wapen tijdelijk afgestaan.

In het eerste geval wordt een toelage te goed gedaan als die door de artilleristen ter zake van laboreergelden genoten, en in het laatste geval eene, voldoende om de infanteristen in betaling gelijk te stellen met de artilleristen van hun graad (voor zooveel betreft de soldaten met kanonnier 1e klasse).

Deze bepaling (onder 2°) is echter niet toepasselijk op de infanterie bezettingen van de posten op Java en de Buiten-bezittingen.

Art. 45. De infanterie zal in de garnizoenen *vier* onderscheidene dienstbeurten hebben, te weten:

1°. De detachementen, escorten en buitenposten, die slechts om een zeker getal dagen afgelost worden.

2°. De wachten en reservepiketten,
3°. De eerewachten,
4°. De werkbeurten,

} welke om de 24 uren afgelost worden.

Waarbij in tijd van beleg daarenboven een dienstbeurt voor den arbeid aan de vestingwerken zal worden gevoegd.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Art. 46. De detachementen, escorten en buitenposten, alsmede de eerewachten worden, zoo veel mogelijk, naar evenredigheid, over de verschillende korpsen verdeeld; de werkbeurten naar omstandigheden en den aard van het werk, in overeenkomst met de geschiktheid van het wapen, hetwelk zich tot hetzelve eigent.

Art. 47. Bij de infanterie zal men ten opzigte der eerste dienstbeurt, alsmede die der arbeiders, in geval van beleg, onder de benaming van detachement verstaan, zoodanig gedeelte als in dezer voege zamengesteld is, te weten:

Een *geheel* detachement zal bestaan uit acht escouades, twee tamboers en gekommandeerd worden door een kapitein, een eersten of tweeden luitenant, twee sergeanten en vier korporaals.

Een *half* detachement zal bestaan uit vier escouades, een tamboer en gekommandeerd worden door een eersten of tweeden luitenant, een sergeant en twee korporaals.

Een *kwart* detachement zal bestaan uit twee escouades, gekommandeerd door een sergeant en een korporaal; en onder de benaming van een klein detachement zal worden verstaan, een escouade, gekommandeerd door een korporaal.

Art. 48. Bij de infanterie zullen alle dienstbeurten der officieren met den oudsten beginnen, zonder dat men, onder welk voorwendsel ook, van dezen regel zal mogen afgaan.

De eerste, derde en vierde dienstbeurt, zullen in tijd van vrede, zoowel als in tijd van oorlog, in de winterkwartieren of in de garnizoenen en in het veld gecontinueerd worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De tweede dienstbeurt zal telken reize, bij verandering van garnizoen worden hernieuwd.

Die voor den arbeid aan de vestingwerken, in oorlogstijd, zal van den eenen oorlog of belegering tot den anderen gehouden worden.

Art. 49. Opdat de dienst altijd ingevolge de bedoelingen van het voorgaande art. gekommandeerd worde, zullen de adjudanten steeds met de meeste zorg, roosters van deze dienstbeurten houden.

Art. 50. De troepen te paard zullen drie onderscheidene dienstbeurten hebben.

De eerste voor de detachementen.

De tweede voor de wachten, welke te paard worden betrokken, en de eerewachten.

En de derde voor de wachten te voet.

De dienst te paard zal met den oudsten, en die te voet, met den jongsten beginnen; zullende de adjudanten insgelijks roosters van deze diensten moeten houden.

De onderscheidene detachementen der troepen te paard, zullen gekommandeerd en zamengesteld worden, op de wijze, voorgeschreven bij het reglement op de exercitiën der troepen te paard.

Art. 51. Geen officier zal tweemaal tot dezelfde dienstbeurt kunnen worden gekommandeerd, dan nadat ieder der andere officieren van zijn rang deze beurt gedaan heeft.

Art. 52. De officieren, die zich in het garnizoen of bij het korps blijven ophouden, gedurende den tijd, dien zij met verlof hadden kunnen gaan, zullen gehouden wezen dezelfde dienst te doen als de andere officieren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De officieren zullen, zonder toestemming van den plaatselijken kommandant, niet vermogen hunne wacht- noch detachement-beurten te ruilen.

Art. 54. Degenen, die ziek zouden zijn, wanneer het hunne beurt is om op wacht te trekken of om te worden gedetacheerd, zullen hunne dienst niet behoeven in te halen; maar ten aanzien der werkbeurten, zal zulks voor eenmaal plaats hebben.

Art. 55. De officieren, die, uithoofde van onpasselijkheid, de dienst, waartoe zij gekommandeerd zijn, niet kunnen verrigten, zullen den adjudant van hun korps in tijds daarvan laten verwittigen, ten einde een ander in hun plaats zal kunnen worden gekommandeerd.

Art. 56. Wanneer een officier zich te gelijk de eerste aan de beurt bevindt voor onderscheidene diensten, zal hij bij voorkeur worden gekommandeerd tot de dienst, welke voor de eerste, volgens art. 45, gehouden wordt, en zullen de andere dienstbeurten, als gedaan beschouwd worden.

Art. 57. Een beurt van detachement zal gerekend worden voorbij te zijn, zoodra hetzelve de laatste barrière der plaats is uitgetrokken.

Art. 58. De officieren van den staf der korpsen, alsmede de sergeanten-majoors, tamboer-majoors en fouriers, zullen vrij zijn van de 1e en 2e dienstbeurt; moetende evenwel de sergeanten-majoors en fouriers hunne kompagniën volgen, wanneer deze in haar geheel gedetacheerd worden.

Art. 59. De kapiteins, die, bij afwezigheid van den plaatselijken kommandant het garnizoen kommanderen,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

als ook degenen, die een bataillon of eskadron, waarvan de kompagniën bij elkander zijn, mogten kommanderen, zullen hetzelfde voorregt genieten, met uitzondering, wanneer hunne kompagniën worden gedetacheerd; geen kapitein zal derhalve kunnen worden vrijgesteld, van met zijne kompagnie te marcheren of gedetacheerd te worden, en hij zal in dat geval, het kommando van het bataillon of eskadron aan den opvolgenden officier moeten overgeven.

Art. 60. De garnizoensdienst zal dagelijks op de order, nadat de parade gedefileerd heeft, door den plaatselijken adjudant gekommandeerd worden, welke te dien einde de noodige roosters, voor al de dienstbeurten zal houden, opdat de dienst overeenkomstig de bepalingen bij art. 31 en ingevolge het op den eersten van iedere maand vastgestelde *detail* gedaan worde.

Bij het kommanderen van de garnizoensdienst, zal door den plaatselijken adjudant aan ieder korps worden opgegeven, welke wachten en posten den volgenden dag door hetzelve zullen worden bezet; moetende in ieder garnizoen, door den kommandant daaromtrent een vaste regel gehouden worden, opdat de verst afgelegene of bezwaarlijkste wachten, door ieder korps op zijn beurt worden betrokken.

Officieren die zich ergens bij verplaatsing moeten ophouden, zoo tot afwachting van scheepsgelegenheid of anderzins, zullen in dat geval, gedurende de vier eerste dagen op zoodanige plaats tot geen garnizoensdienst worden gekommandeerd. Na verloop derzelve zullen zij daartoe door het korps, waarbij zij in subsistentie zijn opgenomen,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zoowel als door den plaatselijken adjudant, in aanmerking worden gebracht; met dien verstande echter, dat zulks niet zal geschieden voor informatiën, krijgsraden, commissiën, en voor zoodanige diensten, welke langer dan 24 uren kunnen duren.

Art. 61. De adjudanten zullen het getal der op de garnizoensorder gevraagde officieren, onderofficieren en manschappen, over het geheel der bataillons, eskadrons en kompagniën van hun regement verdeelen, en door de onderadjudanten en sergeanten-majoors, de noodige roosters en wachtrollen doen houden, ten einde aan de bataillons, eskadrons of kompagniën een gelijk aandeel te geven.

Art. 62. De sergeanten en korporaals zullen gekommandeerd worden met den oudsten en den jongsten te beginnen; moetende evenwel ten opzigte der detachementen met de korporaals een uitzondering gemaakt worden, dewijl met een escouade, een korporaal van dezelfde kompagnie marcheren moet.

Art. 63. De wachtrollen moeten gelijk zijn aan de contrôle, en de vier dienstbeurten zullen gekommandeerd worden van boven en onder der wachtrollen, opdat een wacht of post niet geheel uit oude, of jonge soldaten zamengesteld zij.

Art. 64. De detachementen zullen zamengesteld zijn uit dienst-escouades, zoo als die in art. 47 zijn bepaald, welke escouades naar de nummers der kompagniën moeten gefourneerd worden.

Art. 65. De onderofficieren en manschappen, welke uit de hospitalen komen, zullen tot geen dienst worden gekommandeerd, alvorens hunne krachten herkregen te hebben.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Art. 66. Wanneer de plaatselijke kommandant het noodig oordeelt, om de wachten of posten door hoofdofficieren te doen visiteren, zullen de hoofdofficieren van de troepen, het garnizoen uitmakende, deze dienst op hun beurt waarnemen; — ten dien einde moet dagelijks op de order worden bekend gemaakt, de hoofdofficier *du jour* voor den volgenden dag.

De hoofdofficier *du jour* zal zich, vóór de parade, bij den plaatselijken kommandant vervoegen, ten einde zijne orders te vragen; doch hooger in rang zijnde, zal zulks op de parade geschieden.

Hij zal zich naar de paradeplaats begeven, op het uur dat de nieuwe wachten aldaar moeten aankomen en toezien, dat zulks in behoorlijke orde geschiedt. — Hij zal de parade doen manoeuvreren en defileren, indien de plaatselijke kommandant het noodig oordeelt.

Hij zal de onderscheidene wachten visiteren op het uur door den plaatselijken kommandant bepaald.

Bij de visitatie van den hoofdofficier *du jour* zullen de wachten uitkomen en het geweer schouderen.

Wanneer de hoofdofficier *du jour* tot een korps kavallerie behoort, zal hij de kavallerie-wachten te paard doen uitkomen.

Hij zal onderzoeken of de wachten behoorlijk in orde zijn, en appel doen houden, alsmede zich rekenschap doen geven van het getal schildwachten, en nazien of deze, ingevolge de orders, uitgezet zijn. Hij zal in tegenwoordigheid van den korporaal, de consignes door de schildwachten doen herhalen, en die vergelijken met de algemeene consignes.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Indien de plaatselijke kommandant het noodig oordeelt dat deze visitatie des nachts plaats heeft, zal de hoofdofficier *du jour* het *parool* ontvangen van den kommandant der wacht, waar hij de visitatie moet beginnen.

Hij zal aan den plaatselijken kommandant rekenschap doen van zijne opmerkingen bij de visitatiën.

De hoofdofficier *du jour* zal, nadat hij afgelost is, evenwel toezien dat de afkomende wachten in behoorlijke orde naar de kwartieren worden terug geleid.

DERDE HOOFDSTUK.

Over de garnizoens-parade.

Art. 67. De parades zullen onderscheiden worden in groote en gewone parades.

Art. 68. De groote parade zal alle weken eens, op den door den plaatselijken kommandant bepaalden dag, gehouden worden; tot dezelve zullen, behalve de wachten, zoodanige gedeelten der korpsen gekommandeerd worden, dat ten minste de helft van het garnizoen paradeert.

Art. 69. De gewone parades zullen alle dagen plaats hebben, ten ware de plaatselijke kommandant, wegens slecht weder of om gewigtige redenen mogt goed vinden, dezelve af te kommanderen, als wanneer de wachten van hunne kwartieren zullen afmarcheren, ingevolge art. 59 van het reglement op de inwendige dienst.

Art. 70. Al de officieren zonder onderscheid van rang, zullen verpligt zijn om dagelijks op de parade te verschijnen, tenzij dezelve met eenige andere noodzakelijke dienst-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

verrigtingen zijn belast; indien zij er wegens ziekte niet kunnen komen, zullen zij dit aan den kommandant van het bataillon of eskadron doen weten, ten einde daarvan aan den kommandant van het korps rapport gedaan worde; en wanneer het een hoofdofficier is, zal deze den plaatselijken adjudant laten waarschuwen, die hiervan aan den plaatselijken kommandant rapport zal doen.

Art. 71. De tot het garnizoen behoorende officieren van de artillerie en genie, respectievelijk met het materieel der vesting belast, zijn onderworpen aan al de algemeene consignes, de dagelijksche parade alleen uitgezonderd, terwijl zij echter op zon- en feestdagen, in de veronderstelling dat er niet gewerkt wordt, zich van dezelve niet zullen mogen afwezig houden, zonder verlof van den plaatselijken kommandant; deze verschooning van de dagelijksche parade zal op de officieren der artillerie, welke tot de bataillons of garnizoen houdende kompagniën behooren, niet algemeen van toepassing zijn, maar dezelve zal alleen door werkzaamheden betrekkelijk het materieel kunnen gewettigd worden.

Art. 72. Op de groote parade verschijnen de officieren in groote uniform.

Art. 73. Alle parades zullen juist te 7 uren des morgens defileren; te dien einde zullen de bijzondere andere afdeelingen der korpsen op de paradeplaats een kwartier vóór zeven uren moeten gerangeerd zijn.

Wanneer de schutterij zich op de parade of bij plechtige gelegenheden bevindt, zal zij de regter vleugel bezetten.

De onderscheidene wapens zullen onderling den volgenden rang houden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

a. De infanterie van linie.

b. De infanterie van inlandsche vorsten en grooten, zullen, bij elke gelegenheid, wanneer troepen van onderscheidene vorsten en grooten mede paraderen, naar gelang der omstandigheden, met overleg der civiele autoriteit, worden bepaald, hoe deze onderling rang zullen houden.

c. De artillerie.

d. De sappeurs.

e. De kavalterie.

Wanneer er jagers bij het leger komen, zullen zij zich op de vleugels der infanterie plaatsen.

De officieren zonder troepen voegen zich bij den staf; het eerste gelid der troepen te paard zal gerigt zijn met het eerste gelid der infanterie.

Het korps, hetwelk de hoofdwacht geeft, zal den regtervleugel der infanterie hebben.

De tamboers en pijpers van al de regementen rangeren zich in dezelfde orde op den regtervleugel van de parade. Wanneer het regement, dat de hoofdwacht geeft, een korps muziekanten heeft, rangeert zich dit op twee onderscheidene gelederen tusschen de tamboers en de grenadiers of flankeurs.

De sergeanten-majoors en korporaals van de orderweek, welke de afdeelingen van hunne korpsen op de parade gevogld hebben, rangeren zich tegenover het midden der parade in dezelfde orde als hunne korpsen, in twee gelederen; de sergeanten-majoors in het eerste en de korporaals in het tweede gelid, op vier passen afstands achter de officieren van hun regement of korps.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De adjudant-onderofficier er midden voor, op twee passen voor het eerste gelid.

Op het slaan van de eerste roffel, zullen de onderofficieren het geweer hoog in den regterarm en de korporaals hetzelve over nemen, en zich rigten.

Indien de plaatselijke kommandant het noodig oordeelt, dan worden aan iederen soldaat scherpe patronen uitgedeeld; doch niet dan op zijn expresselijke order en verantwoordelijkheid. (1)

Ieder soldaat moet voorzien zijn van een aftrekker.

Art. 74. De wachten worden vóór de kwartieren, ingevolge artikel 69 van het reglement op de inwendige dienst, door den adjudant afgedeeld; kunnende verscheidene kleine wachten bij elkander gevoegd worden, om één peloton te formeren: hierbij zal in acht genomen worden, dat de manschappen, voor een en dezelfde wacht bestemd, niet in onderscheidene pelotons moeten geplaatst worden, de hoofdwacht uitgenomen.

Art. 75. De bijzondere afdeelingen der korpsen voor de parade, worden vóór hunne kwartieren in zooveel pelotons geformeerd, als daags te voren op de order gelast is; moetende de pelotons zooveel mogelijk van gelijke sterkte zijn.

De adjudant zal dezelve naar de paradeplaats geleiden, of een van de officieren, die op de wacht trekken, indien deze hooger of ouder in rang is dan de adjudant; zoodra de wachtparade op de paradeplaats gerangeerd staat, zal men kommanderen: *zet af 't geweer; Op de plaats rust.*

Als de parade gehouden wordt op de plaats, waar zich de hoofdwacht bevindt, dan zal de kommandant der wacht,

(1) Zie bijlage No. 1.

vóór het aankomen der troepen op de paradeplaats, de noodige schildwachten doen uitzetten, om het front vrij te houden.

De hoofdwacht zal gedurende de parade onder het geweer blijven.

Als de parade niet voor de hoofdwacht kan gehouden worden, dan zal vóór half zeven uren een detachement van de naastbijgelegen wacht naar de paradeplaats afgezonden worden, om het terrein te doen ontruimen en de passage te beletten.

Art. 76. De plaatselijke adjudant zal ten half zeven uur op de paradeplaats moeten zijn, ten einde de tot de wachten gekommandeerde afdeelingen der korpsen te ontvangen, en zich te verzekeren, dat het getal der daags te voren op de order gekommandeerde officieren, onderofficieren en manschappen tegenwordig is, en dat de officieren en onderofficieren dezelfde zijn, die op het dagelijksche rapport zijn vermeld; alsmede dat de wachten behoorlijk zijn afgedeeld en de onderscheidene pelotons van gelijke sterkte, en zulks noodig, van guides voorzien zijn.

Art. 77. Aan den inhoud van het voorgaande artikel voldaan zijnde, zal de plaatselijke adjudant, na alvorens de order daarover van den plaatselijken kommandant te hebben gevraagd, een roffel doen slaan, op welke roffel de officieren zich tegenover de wachtparade zullen plaatsen, en wel zoodanig, dat de, volgens art. 63, van het eerste in rang zijnde wapenkorps zich tegen over den regtervleugel van de parade zullen bevinden en zoo vervolgens; de officieren zullen zich in één gelid plaatsen, tenzij daartoe

PERPUSTAKAAN NASIONAL

de ruimte mogt ontbreken, als wanneer zij zich in drie geledeeren zullen stellen, te weten in dier voege: de kapiteins in het *eerste*, de eerste luitenants in het *tweede* en de tweede luitenants in het *derde* gelid. De hoofdofficieren plaatsen zich twee passen voor het midden der officieren van hunne korpsen.

Art. 78. Vervolgens zal de plaatselijke adjudant het geweer doen schouderen, de rigting doen verbeteren, en daarna de parade overgeven aan den hoofdofficier du jour off aan den oudsten officier, welke dien dag de wacht betrekt, en deze plaatst zich alsdan voor het midden van die parade.

Ten zelfden tijde zullen de kommandanten der korpsen aan den plaatselijken kommandant rapport doen van al het voorgevallene binnen de 24 uren, alsmede van de officieren, onderofficieren en verdere manschappen, die door hen met garnizoensprovoost gestraft zijn, (zonder echter gehouden te wezen om de reden daarvan op te geven indien zulks, wegens de discipline van het korps, plaats heeft gehad) en zullen deszelfs toestemming vragen om hen te kunnen ontslaan, welke toestemming niet zal kunnen ontslaan, welke toestemming niet zal kunnen geweigerd worden, dan om zeer gewigtige reden, waarvan dadelijk zal moeten kennis gegeven worden aan den kommanderenden officier in de militaire afdeeling. Ook zullen de kommandanten der korpsen, aan dien van het garnizoen, op dat oogenblik de nieuw aangestelde officieren persenteren, zoomede degenen die van verlof terug gekomen zijn, en zij zullen aan hem alle zoodanige verzoeken of voorstellen doen, welke ten opzigte van het korps, de

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

toestemming van den plaatselijken kommandant zouden behoeven.

Eindelijk zal de plaatselijke adjudant aan den kommandant te kennen geven of alles in orde is, en aan denzelven het dagelijksch rapport ter hand stellen.

Art. 79. Daarna zal de officier die de parade kommandeert, de bevelen komen vragen van den generalen, den afdeelings- of den plaatselijken kommandant, denzelven met den sabel saluerende, en hij zal de noodige kommando's doen om de gelederen te doen openen.

De kommandant zal de parade inspecteren, vergezeld van de kommanderende officieren der onderscheidene korpsen; en indien er iets tegen de orders bevonden wordt, zal zulks ter verantwoording zijn van den kommandant van het korps, bij hetwelk de fout is ontdekt.

Indien de gouverneur of een der generaals, belast met het kommando van een militaire afdeeling op de parade tegenwoordig is, zal deze de inspectie doen, na alvorens het dagelijksch rapport, inhoudende de sterkte van het garnizoen, van den plaatselijken kommandant ontvangen te hebben.

Art. 80. Na het afloopen van deze inspectie zal de officier, die de parade kommandeert, door al de tamboers een roffel doen slaan en vervolgens de gelederen doen sluiten, waarna dezelve zich naar den generalen, den afdeelings of den plaatselijken kommandant begeeft, denzelven met den sabel salueert, en zijne orders vraagt.

Art. 81. De generale, afdeelings of plaatselijke kommandant, geen order gegeven hebbende, om de handgrepen of evolutiën te verrigten, zal de kommandant der

PERPUSTAKAAN NASIONAL

parade de noodige kommando's doen, om dezelve te doen defileren.

Een kommandant der parade zal zich plaatsen vier passen voor den kommandant der eerste afdeeling, ten einde mede te defileren, en hij zal den generalen, afdeelings of plaatselijken kommandant met den sabel salueren, tenzij de laatstgenoemde inferieur is aan den rang van kolonel, als wanneer de kommandant der parade denzelven niet behoeft te salueren.

Art. 82. Zoodra de kolonne zich in marsch zet, zullen de tamboers den marsch slaan, en bij tusschenpozingen vervangen worden door de muzijk van het regement, hetwelk dien dag de hoofdwacht betrekt.

Art. 83. De plaatselijke kommandant zal de parade twee en meermalen kunnen laten defileren met den gewonen, of langenweg-pas (*pas de route.*)

Art. 84. Wanneer de tamboers en muzijkanten gedefileerd hebben, zullen dezelve zich op eenige passen afstands aan gene zijde en regt tegenover den plaatselijken kommandant plaatsen.

De muzijkanten of tamboers zullen voortgaan te spelen of te slaan, tot dat het laatste peloton de paradeplaats verlaten heeft, en alsdan ophouden op een teeken met den sabel van den officier die de parade kommandeert.

Art. 85. Indien de officier, die de parade kommandeert, niet mede op wacht trekt, zal dezelve, nadat zij eenmaal heeft gedefileerd, zich op de regterhand een weinig achterwaarts van den generalen-, afdeelings- of plaatselijken kommandant komen plaatsen.

Art. 86. De tamboers, welke met officieren op de

PERPUSTAKAAN NASIONAL

wacht trekken, zullen marscheren op den regtervleugel van hunne pelotons, en niet eerder beginnen te slaan, dan wanneer zij van de paradeplaats af zijn, als wanneer zij vóór de officieren zullen marscheren.

Art. 87. De pelotons, welke meer dan een wacht bevatten, zullen na het defileren, op een geschikte plaats halt houden, om de wachten uit te trekken en dezelve naar de onderscheidene posten te doen marcheren, of om de detachementen, welke alleenlijk gefourneerd zijn om te paraderen, naar hunne kwartieren te doen terugkeeren.

Art. 88. De troepen te paard zullen te gelijk met de infanterie kunnen defileren, wanneer zulks met den gewonen pas plaats heeft.

De trompetters zullen, wanneer de muzijkanten op de parade zijn, slechts eenmaal den marsch blazen.

Art. 89. De wachten, zoowel wanneer zij van de paradeplaats naar hunne posten gaan, als wanneer zij naar de kwartieren terugkeeren, zullen het geweer over den schouder dragen, en met den langen wegpas marcheren; de officieren of onderofficieren, die hen geleiden, zullen de grootste orde en stilte doen in acht nemen; de hoofdofficieren der regementen zullen bijzonder acht geven, dat de officieren of onderofficieren van hun regement zulks niet verwaarloozen.

Art. 90. Wanneer de plaatselijke adjudant ziet dat een officier of onderofficier met zijne troepen niet in orde marcheert, zal hij daarvan dadelijk rapport doen aan den plaatselijken kommandant, die den officier, na te zijn afgelost zal doen straffen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Art. 91. De parade gedefileerd hebbende, zal de plaatselijke adjudant de onderofficieren en korporaals, die tot het ontvangen der orders zich op de parade bevinden, een kring laten formeren, zoodanig, dat de onderofficieren in het eerste en de korporaals in het tweede gelid, zich op vier passen achter hunne respectieve sergeantenmajoors bevinden.

De plaatselijke adjudant zal vervolgens de korporaals doen rechtsom-keert maken en het geweer doen presenteren.

Art. 92. De kring aldus geformeerd zijnde, begeeft zich de plaatselijke kommandant met den chef der korpsen in denzelven, zich plaatsende in het midden van een kleineren kring, welke door de chefs zal geformeerd worden, volgens dezelfde orde als waarin zij gedurende de parade hebben moeten staan.

Hij geeft alsdan de orders betreffende ieder korps, alsmede het parool en het contre-signe, hetgeen altijd met ongedekte hoofden, wanneer men geen schakot of casque draagt, zal geschieden, en regelt de dienst voor den volgenden dag.

Dit verrigt zijnde, wordt door den plaatselijken adjudant, die zich gedurende den tijd dat de orders zijn gegeven, voor de opening van den kring heeft opgehouden, denzelven wederom geopend.

Art. 93. De chefs der korpsen deelen alsdan aan hunne adjudanten de orders mede, welke zij ontvangen hebben, die vervolgens door de onderofficieren en korporaals van hun korps, welke tot het ontvangen der orders op de parade zijn gekomen, een afzonderlijken kring laten

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

formeren, in welken zij de orders dicteren en de dienst van elke kompagnie voor den volgenden dag bepalen.

De onderofficieren, de orders ontvangen hebbende, gaan dezelve aan hunne respectieve officieren, die zich op de parade bevinden, bekend maken, en stellen zich daarna in die orde, waarin zij op de parade gekomen zijn, om vervolgens door den onderadjudant naar de kazerne te worden teruggeleid.

Art. 94. De onderofficieren, belast met het ontvangen der orders op de parade, moeten dezelve aan de onderofficieren, die, uithoofde van ziekte, permissie of om eenige andere reden, zich niet op de parade hebben bevonden, in hun kwartier of logement gaan brengen en hen aldaar niet vindende, moeten zij de order in geschrift en behoorlijk gecacheteerd daar laten.

Art. 95. De order zal door den adjudant gebragt worden aan de hoofdofficieren van het regement, wanneer deze niet op de parade kunnen komen.

Art. 96. Op de gewone of dagelijksche parade en wanneer de gouverneur of plaatselijke kommandant op dezelve niet verschijnt, zal de plaatselijke adjudant, indien hij hooger in rang is dan de wachthebbende officier, dezelve laten afmarcheren, na alvorens de orders van den hoofdofficier *du jour* (indien er een op de parade is), te hebben gevraagd; vervolgens zal hij den kring laten formeren; doch de korporaals zullen niet regtsom-keert maken noch het geweer presenteren, maar hetzelve over den schouder houden, omdat het parool en contre-signe alsdan niet zooals in art. 92, maar als bij art. 195 en volgende wordt gezegd, zal gegeven worden. De plaatselijke adjudant zal zich met

de adjudanten der onderscheidene korpsen in denzelven begeven, om de garnizoensorders te dicteren en de dienst voor den volgenden dag te bepalen.

VIERDE HOOFDSTUK.

Over het aflossen der wachten.

Art. 97. De wachten, zoowel naar hunne posten gaande, als van dezelve terug komende, zullen het geweer over den schouder dragen, en met den langen wegpas marcheren.

De officieren en onderofficieren, die dezelve geleiden, zullen de grootste orde en stilte doen in acht nemen.

Art. 98. Wanneer de nieuwe wacht den post nadert, dien zij bezetten moet, zal de kommandant dezelve het geweer scherp doen schouderen, en indien het een officierswacht is, den marsch doen slaan en bij de kavallerie de trompet doen blazen.

Art. 99. De kommandant der oude wacht zal, zoodra hij de nieuwe wacht ziet of hoort aankomen, zijn wacht in het geweer doen komen en dezelve zoodanig stellen, dat zij op hare linkerzijde zooveel ruimte laat als noodig is, om de nieuwe wacht te doen opmarcheren. De tamboers zullen den marsch slaan en de trompetters denzelven blazen.

Art. 100. De infanterie-wachten, welke alleenlijk uit zes of acht man bestaan, zullen op één *gelid*, en die daarboven op twee *gelederen* gesteld worden.

Art. 101. Uit welk getal een wacht ook moge bestaan,

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

zal zij altijd, in evenredigheid der sterkte, in verscheidene afdeelingen verdeeld worden, opdat wanneer de omstandigheden vorderden, dat er gevuurd wierd, zij niet op eens van haar vuur zoude ontbloot zijn.

Art. 102. Een officier, een wacht kommanderende, zal zich altoos plaatsen twee passen vóór het midden van het eerste gelid; een onderofficier, een wacht kommanderende, zal zich plaatsen op den regtervleugel; en indien er een tamboer is, zal deze zich ter regterzijde van de wacht stellen.

Art. 103. Telken reize dat de wachten uit het wachthuis komen, zullen zij zich in dezelfde orde stellen.

Art. 104. Indien het terrein niet toelaat, dat de nieuwe wacht kan opmarcheren ter linkerzijde van de oude, zal zich deze laatste met het front tegen over het wachthuis plaatsen, om ruimte voor de nieuwe wacht over te laten.

Art. 105. De kommandanten der beide wachten zullen, na het geweer te hebben doen presenteren en het wederom op schouder genomen en afgezet te hebben, zich bij elkander vervoegen; de officier of kommandant van de oude wacht zal aan dien van de nieuwe, de orders en consignes overgeven; gedurende dien tijd zal de sergeant al de wacht hebbende manschappen nummeren.

Art. 106. De kommandant van de nieuwe wacht zal vervolgens aan den oudsten korporaal gelasten om het wachthuis te gaan overnemen, en bij de kleine wachten, welke door een korporaal gekommandeerd worden, zal zulks door hem zelven geschieden.

Art. 107. Deze korporaal zal met dien der oude wacht het wachthuis, de deuren en vensters visiteren; hij zal

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zich verzekeren dat de banken, tafels, lantaarns, schilderhuizen en alle andere voorwerpen (waarvan een geschreven lijst op een houten bord zal aangeplakt zijn) zich in goeden staat bevinden, en indien het in tegendeel bevonden wierd, zal daarvan schriftelijk kennis gegeven worden aan den plaatselijken adjudant, die aan den plaatselijken kommandant daarvan rapport zal doen, om het gebrokene of verlorene, ten koste der officieren en onderofficieren van de afkomende wacht te doen herstellen.

Art. 108. De korporaals belast met het overnemen van het wachthuis zullen telken reize, dat door hunne nalatigheid aan de geconsigneerde voorwerpen eenig bederf wordt toegebragt, met provoost worden gestraft.

Art. 109. Terwijl de korporaal het wachthuis visiteert zal de kommandant der nieuwe wacht de wapens inspecteren.

Art. 110. De korporaals van een en denzelfden post, zullen onderling hunne dienst op de wacht verdeelen; zij zullen insgelijks die der soldaten in dier voege regelen dat zij allen evenveel uren op schildwacht staan, en kan deze verdeeling niet naauwkeurig geschieden, dan zal het lot belissen.

Art. 111. De korporaal, belast met het uitzetten der schildwachten, zal, zoo lang hij deze dienst verrigt, *korporaal van aflossing* genoemd worden; hij zal zich de eerste maal doen vergezellen door den korporaal, die de voorgaande posten heeft uitgezet en van dezen de consignes overnemen.

Art. 112. Een korporaal, kommanderende een kleine wacht, zal zich door den oudsten soldaat doen vervangen, om de posten uit te zetten of af te lossen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Art. 113. Nadat de korporaals het wachthuis gevisiteerd hebben, zal de kommandant der nieuwe wacht de posten doen aflossen; te dien einde zal de korporaal van aflossing kommanderen N°. 1, 2, 3, enz. voor!

Op dit kommando zullen de afgeroepen manschappen, naarmate van hun getal, op een of twee gelederen geformeerd en door den korporaal naar hunne posten gebragt worden, op de wijze hierna omschreven in artikel 135.

Indien het getal der optebrengen schildwachten groot is, of wanneer hunne posten zeer ver van elkander verwijderd zijn, zal het opbrengen door twee of meer korporaals gedaan worden.

Art. 114. Terwijl de schildwachten opgebragt worden, zullen de kommandanten der oude en nieuwe wacht te zamen al de toegangen tot den post visiteren, en zal die van de nieuwe, aan dien van de oude, alle opheldering vragen betrekkelijk de bestaande orders aan zijne wacht, welke in een daartoe gedestineerd orderboek zullen moeten ingeschreven zijn; ook zal zich op iedere wacht moeten bevinden een register, waarin door den kommandant van de wacht zal aangeteekend worden, al hetgeen er bijzonderlijks, gedurende de 24 uren van zijne wacht mogt voorgevallen zijn, alsook de uren waarop de rondes en patrouilles zijn gepasseerd.

De kommandant van de oude wacht zal aan dien van de nieuwe alle de voorschreven registers in goeden staat overgeven; zullende dezelve ten koste van dengenen vernieuwd worden, door wiens toedoen zij bedorven mogten zijn geraakt; terwijl bovendien zoodanige kommandant nog

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

melt een arrest zal worden gestraft; te dien einde zal de plaatselijke adjudant de meergemelde registers wekelijks examineren.

Art. 115. De sergeanten en korporaals welke van een wacht mogten gedetacheerd zijn, zullen zich bij dezelve vervoegen, dadelijk na afgelost te zijn en zullen aan den kommandant der wacht rapport doen, alsmede appèl houden over de manschappen, welke met hen zijn gedetacheerd geweest.

Art. 116. De kommandant der oude wacht zal, na alle gedetacheerde posten en schildwachten te hebben ingetrokken, dezelve in de gelederen doen treden; hij zal zijne wacht op een geschikte wijze doen afmarcheren (de tamboers van de oude wacht zullen dien slaan) en zal, vijftig passen vergekomen zijnde, doen halt houden en de noodige kommando's doen, om de bajonet af te nemen en het geweer te schouderen, waarna hij aan den oudsten sergeant zal gelasten, de wacht wederom naar het kwartier te geleiden.

Art. 117. De onderofficieren, die een wacht kommanderen, zullen na afgelost te zijn, zelf hunne wacht naar het kwartier terug brengen.

Art. 118. Ieder onderofficier, die de afkomende wacht niet in de grootste orde en stilte terug brengt, zal met provoost gestraft worden.

Art. 119. Nadat de oude wacht is afgemarcheerd, zal de kommandant van de nieuwe wacht de noodige kommando's doen, om de plaats te bezetten, welke door de oude is verlaten, en het geweer doen presenteren, waarna hij den marsch zal doen slaan, tot dat de oude wacht bedankt is.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Hij laat verder regtsom-keert maken en het geweer hoog nemen, om hetzelve te doen leggen op de geweerrakken van het wachthuis.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Algemeene verpligtingen op de wachten.

Art. 120. Er zal op ieder wacht of post een extract van dit reglement berustende zijn, inhoudende de 4e, 5e, 6e, 7e, 8e, 9e, 10e, 11e, 12e en 13e hoofdstukken van hetzelve, ten einde de kommandant der wachten zich aan al hunne verpligtingen zouden kunnen herinneren en ook onderhoorigen op de wacht tot hunne pligt houden.

Art. 121. Onmiddellijk nadat de wachten zijn ingerukt, zullen de kommandanten derzelve al hunne schildwachten gaan visiteren; zij zullen met attentie de algemeene en bijzondere consignes voor hunne wacht en onderhoorige posten lezen; en de sergeanten en korporaals behoorlijk onderrigten van al hetgeen door hen te observen.

Art. 122. De oudste korporaal zal de kaarsen, welke aan de wachten moeten worden gegeven, door de soldaten doen afhalen. (1)

(1) Alg ord. van den 29sten December 1845 No. 7 § 8 bepaalt:
1. Dat voor de verlichting in de officiers wachtkamers, zullen gebezigd worden zoogenaamde kantoorlampen.
2 Dat voor de verlichting van alle wachthuizen mandelijks zal worden verstrekt: voor elke officiers-wachtkamer 7 kannen olie en 15 lampkousjes; voor elke wachtkamer van onderofficieren en manschappen 3 kannen olie; aan elken wachtkommandant, die tot het doen van rondes verpligt is, een kan olie voor den lantaarn, waardoor de verstrekking van kaarsen vervalt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De soldaten zullen voor deze beurt onder elkander trekken; zullende degenen, aan wien het te beurt gevallen is, zulks met de policiemuts op moeten doen en de patroontasch om houden, ten teeken, dat zij in garnizoensdienst zijn.

Art. 123. Het licht voor de wacht zal op een door den kommandant van een post geteekend bewijs afgehaald worden.

Art. 124. De wacht hebbende officieren zullen gedurende de geheele 24 uren op de wacht moeten blijven en niet vermogen zich van dezelve te absenteren, onder welke voorwendsels ook, dan alleen ter verrigting van hunne dienst; zij zullen hunne sabels en sjerpen niet mogen afleggen.

In het wachtvertrek der officieren zal men geene andere meubels mogen plaatsen dan een tafel met eenige stoelen, alsmede een met leder overtrokken leuningstoel.

Art. 125. Geen kommandant van een wacht zal iemand te eten of te drinken mogen onthalen, dan degenen, die met hem de wacht hebben; insgelijks wordt het aan iederen kommandant van een wacht verboden op zijn post te spelen, of het spelen toe te laten.

Art. 126. Ieder kommandant van een wacht zal gedurende de vier en twintig uren een wakend oog op zijne troepen houden, om aan ieder zijn pligt te doen nakomen; hij zal dikwerf buiten het wachthuis op en neder wandelen, om des te beter te kunnen toezien wat er omgaat, en zal verpligt zijn, wanneer er om assistentie gevraagd wordt, dezelve te verleenen, voor zooverre zulks met de veiligheid van zijn post overeenkomt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De kommandanten der wachten zullen ook gehouden zijn, om, wanneer er klagten worden ingebragt tegen manschappen van hunne wachten of andere militairen, op die klagten regard te slaan en dezelve daarna schriftelijk af te vorderen, moetende bij zoodanige klagten het adres van den klager gevoegd worden. — Deze klagten zullen dadelijk met een extra rapport naar de hoofdwacht gezonden worden.

Bijaldien het mogt gebeuren, dat de klager niet schrijven konde, zal de kommandant der wacht denzelven omstandig over zijne bezwaren ondervragen en daarna zijn rapport maken.

Art. 127. Hij zal telken reize dat de schildwachten worden afgelost, appèl doen houden en meermalen, indien hij het goedvindt.

Ook zal hij dikwijls de wacht met of zonder geweer doen uitkomen, om de soldaten gewoon te doen worden, zich met spoed te formeren en hij zal degenen, die nalatig zijn, doen straffen.

Art. 128. Hij zal door zijn wacht, telken reize dat zij in het geweer komt, de grootste orde en stilte doen in acht nemen.

Art. 129. Hij zal aan niemand van zijn wacht verlof geven, om zich te absenteren, moetende het eten aan de wacht gebragt worden. Ten 9 uren des voormiddags zullen de onderofficieren en manschappen zich in hunne buisjes kleeden, met de kwartiermuts op, tot 's namiddags ten 4 uren, en in deze kleeding zullen zij op schildwacht staan, de eereposten daarvan uitgezonderd, welke altoos in groote uniform moeten zijn. Van 4 tot 7 uren

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

's avonds zal de wacht weder gekleed wezen in de tenue, waarin zij is opgekomen, en ten 7 uren 's avonds zich kleeden met de kapot (of in dier voege als de verstrekte kleeding mede brengt) en kwartiermuts tot 's morgens ten half zes uren, wanneer zij andermaal in de tenue, waarmede zij ter wacht is getrokken, gekleed moet zijn.

Art. 130. De soldaten, die straf verdiend hebben, zullen voor geringe fouten met extra schilderen en werkbeurten (corvees) van de wacht belast worden, maar voor grovere zullen zij gearresteerd en zal daarvan rapport gedaan worden.

Geen soldaat zal op zijn wacht kunnen gearresteerd worden zonder voorkennis van den kommandant van de wacht en hij zal alsdan altijd door een soldaat van dezelfde kompagnie, als waartoe de gearresteerde behoort geremplaceerd worden.

ZESDE HOOFDSTUK.

Over het aflossen der schildwachten en derzelver verpligtingen

Art. 131. De schildwachten zullen bij dag alle twee uren afgelost worden, en om het uur van 's avonds zeven tot 's morgens vijf uren dan wel tot aan de aflossing der wacht, indien de manschappen niet een gelijk getal uren geschilderd hebben, opdat dit gedeelte van de dienst gelijkelijk verdeeld zij voor al de soldaten.

Art. 132. Niet van toepassing in O. I.

Art. 133. Alvorens de schildwachten ter aflossing vertrekken, zullen dezelve door den korporaal aan den kom-

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

mandant van de wacht vertoond worden, welke zich zal verzekeren, indien de geweren geladen zijn, dat dit naar behooren is geschied.

Art. 134. De kommandant van de wacht zal bepalen op welken post iedere schildwacht moet geplaatst worden.

De oude soldaten zullen voor het geweer en op de verst afgelegene, en de jongere soldaten of rekruten, op de naastbijgelegene posten geplaatst worden, ten einde de officieren en onderofficieren hen des te beter van al hunne pligten kunnen onderrigten.

Art. 135. De korporaal, die de aflossing geleidt, zal het geweer geschouderd dragen.

De schildwachten zullen hem met het geweer over den schouder volgen, zonder dat een hunner een anderen of korteren weg zal mogen nemen, om den korporaal op den post te wachten, waar hij zal moeten staan. De aflossing zal altijd in de grootste orde en stilte, en met geslotene gelederen in den pas geschieden.

Art. 136. De korporaal zal de aflossing beginnen met den schildwacht voor het geweer, welke, na afgelost te zijn, naar het wachthuis zal terug keeren; de korporaal zal vervolgens de overige schildwachten gaan aflossen, welke hem zullen volgen op de wijze, omschreven in het voorgaande artikel.

Art. 137. De schildwachten, welke elkander aflossen, zullen op het kommando van den korporaal het geweer presenteren en, in tegenwoordigheid van gezegden korporaal, elkander de consigne overgeven; zullende ten dien einde de korporaal en de schildwacht voorkomen, en de overige schildwachten, zoowel degenen, welke nog moeten

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

opgebragt worden, als die, welke reeds afgelost zijn, op zes passen afstands blijven staan.

Art. 138. De consigne overgegeven zijnde, zal de korporaal kommanderen: *op schouder 't geweer; Marsch!* Op het eerste kommando zullen de oude en nieuwe schildwacht het geweer schouderen, zullende de korporaal en de oude schildwacht zich bij de overige vervoegen, om de allossing voort te zetten of naar het wachthuis terug te keeren.

Art. 139. De korporaal zal bij het allossen der schildwachten nazien, of er in de schilderhuizen of daarnevens steenen geplaatst zijn, om zich op dezelve neder te zetten, en of de openingen der schilderhuizen verstopt zijn, in welk geval hij gezegde steenen zal doen wegnemen en de vensters openen, alsmede daarvan rapport doen aan den kommandant van de wacht, om den schildwacht, welke in fout bevonden is, te doen straffen. De korporaal zal na iedere allossing aan den kommandant van de wacht rapport doen, en aan denzelven de afgeloste schildwachten vertoonen.

Art. 140. De schildwachten zullen zich nimmer laten allossen of een consigne aannemen, dan van of door den korporaal hunner wacht.

Art. 141. De schildwachten zullen altijd de bajonet op moeten hebben; zij zullen het geweer over den schouder dragen en stilstaande hetzelve bij den voet mogen plaatsen.

Art. 142. De schildwachten zullen van des voormiddags 10 tot des namiddags 4 uren met de bajonet schilderen en gedurende dien tijd hunne geweren in het schil-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

derhuis plaatsen, tenware de plaatselijke kommandant voor sommige plaatsen noodig acht, dit anders te bepalen. Voorts zullen zij gedurende den overigen tijd, dat zij op hunne posten zijn, hunne geweren niet mogen afleggen, behalve in het bij art. 148 bepaalde geval; zij zullen niet mogen zitten, lezen, zingen, fluiten of zonder noodzakelijkheid met iemand spreken, en zullen niet verder dan *dertig* passen van hunne posten mogen wandelen.

Art. 143. De schildwachten zullen niet toelaten, dat in de nabijheid hunner posten eenige ongeregeldheden plaats hebben; zij zullen zuiveren post houden, en niet toelaten, dat de plakkaten of andere schriften, op last van de regering nabij hunne posten aangeplakt, bemorst of gescheurd worden, terwijl zij, wanneer zulks mogt gebeuren, de daders in arrest moeten nemen, en bij de eerste aflossing naar de hoofdwacht zenden.

Art. 144. Iedere schildwacht, die bevonden zal worden, strijdig met een der voornaamste artikelen gehandeld of de aan hem opgegevene consigne verzuimd te hebben, zal door den kommanderenden officier van het garnizoen, naar bevind van zaken, gestraft worden.

Art. 145. (†) De schildwachten zullen halt en front maken en het geweer presenteren voor den Gouverneur-Generaal en Luitenant-Gouvern^r. Generaal, alsmede voor de generaals, hoofdofficieren, inspecteurs en onder-inspecteurs van de administratie bij de armée, den plaatselijken kom-

(†) Art. 145 kan als vervallen beschouwd worden, daar de inhoud er van is vervat in het reglemant op de militaire eerbewijzen, gearresteerd bij besluit van den Gouverneur-generaal dd. 17 April 1848, ter vervanging van het 22e hoofdstuk van dit reglement.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

mandant, en de residenten in hunne residentie, mits in kostuum zijnde of door uiterlijke teekenen herkend wordende, zooals de gouden Pajong; zij zullen het geweer schouderen voor de officieren van alle wapenen, die met hun veldteeken zijn gedecoreerd, voor alle ridders, hetzij militair, hetzij civiel, mits het kruis zigtbaar dragende, en voor gewapende troepen, welke voorbij hen marcheren; voorts zullen zij zoodanige eerbewijzen doen, als in sommige residentiën voor bijzondere personen zijn bepaald; zij zullen zich altoos tot gemeld einde ter regterzijde van hun schilderhuis plaatsen.

Art. 146. De schildwachten die op de borstwering geplaatst zijn, zullen halt en front naar buiten maken, om de in het vorenstaande artikel vermelde eerbewijzen te doen.

Art. 147. De schildwachten zullen bij nacht het geweer presenteren, wanneer de rondes voorbij trekken, en zullen telken reize het geweer vellen, wanneer zij gelooven in het geval te kunnen zijn, van zich te moeten verdedigen.

Art. 148. Vervallen.

Art. 149. De schildwachten zullen zeer waakzaam zijn en met alle zorg toezien op al hetgeen nabij hunne posten gebeurt; zij zullen te dien einde alleenlijk bij slecht weder in hunne schilderhuizen mogen blijven, en ook dan uit hunne schilderhuizen moeten komen, wanneer zij zien, dat een generaal, hoofd- of ander officier hunnen post nadert.

Bij nacht zullen zij in het slechtste weder uit hunne schilderhuizen komen, zoodra er maar een troep nadert.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Art. 150. Wanneer een schildwacht ziet of hoort, dat twist ontstaat in de nabijheid van zijn post, zal hij de wacht roepen; deze waarschuwing zal van schildwacht tot schildwacht aan de wacht komen, van waar een onderofficier en eenige soldaten zullen worden gedetacheerd, om de twistenden te arresteren.

Art. 151. Indien de schildwachten bemerken dat er brand is, zullen zij *brand!* roepen; deze waarschuwing zal op dezelfde wijze van schildwacht tot schildwacht aan de wacht komen, zullende de kommandant van de wacht zich alsdan gedragen naar hetgeen hierna in art. 248 en 251 voorgeschreven zal worden.

Art. 152. De schildwacht die voor het geweer staat, zal in tijds waarschuwen wanneer hij een generaal, den plaatselijken kommandant of een anderen persoon ziet komen, voor wien de wacht in het geweer moet verschijnen.

Art. 153. Wanneer de wacht in het geweer moet komen, zal de schildwacht *in het geweer!* roepen; maar wanneer de wacht zonder wapens moet uitkomen, zal de schildwacht roepen: *heraus!*

Art. 154. De schildwachten zullen zich nimmer en vooral des nachts niet door onbekende personen laten naderen; zij zullen altijd zooveel mogelijk de voorbijgaanden aan de overzijde van hun post laten passeren.

Art. 155. In de vestingen na de taptoe en wanneer de avond gevallen is, zullen de schildwachten een ieder, die hun post nadert, met een luide stem toeroepen: *werda!* In andere plaatsen niet dan wanneer zulks uithoofde eener bijzondere reden noodig bevonden wordt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Art. 156. Bijaldien men, nadat de schildwacht driemaal *werda!* heeft geroepen, blijft naderen, zonder te antwoorden zal hij roepen *halt daar!* en ten zelfden tijde waarschuwen dat hij zal vuren; en wanneer men niettegenstaande deze waarschuwing voortgaat met te naderen, zal hij vuren en de wacht roepen.

Art. 157. De schildwachten, die op de wallen geplaatst zijn, zullen aan niemand dan aan de officieren toelaten, om op het banket of in de werken te wandelen, om de batterij, schilderhuizen enz., te naderen, en zullen bij nacht niets laten passeren dan de rondes en patrouilles.

Art. 158. Wanneer de schildwacht, welke voor het geweer staat, patrouilles ziet aankomen, zal hij roepen *werda!* en zoodra geantwoord wordt *patrouille*, zal hij roepen *halt! korporaal heraus!* daarop zal de korporaal met twee man uit de wacht komen; hij zal zich bij nacht door een soldaat doen lichten, de patrouille tot op dertig passen afstand van de wacht te gemoet gaande verder roepen *werda!* — wanneer hem geantwoord is en hij de patrouille herkend heeft, zal hij roepen *avanceert!* en zijn geweer vellen, om zich in verdediging te stellen tegen dengenen, die zoude avanceren; hij zal van de patrouille het contresigne ontvangen, en indien hetzelve overeenkomt met het contresigne hetwelk aan de wacht is uitgegeven, zal hij zijne manschappen het geweer doen schouderen en de patrouille laten passeren. De wacht zal gedurende de verkenning in het geweer komen, in dezelfde orde als zulks bij dag geschiedt.

Wanneer de schildwacht voor het geweer staat en een

ronde ziet aankomen, zal hij roepen *werda!* en zoodra geantwoord wordt, zal hij in acht nemen hetgeen verder omtrent de rondes hierna in het 12e hoofdstuk omschreven zal worden.

Art. 159. De schildwachten zullen voor alle rondes en patrouilles het geweer presenteren, en hun al het bijzondere mededeelen, dat er op hun post mogt zijn voorgevallen.

Art. 160. Wanneer een schildwacht een fout begaan heeft, welke straf verdient, zal hij, na het aflossen der wacht, overeenkomstig art. 144 gestraft worden; bijaldien evenwel de misslag van een ernstigen aard is, zal de kommandant van de wacht zoodanige schildwacht doen aflossen en in arrest nemen.

Art. 161. Wanneer een schildwacht door iemand zoude worden beleedigd of geslagen, zal hij een zoodanigen persoon arresteren, en bij zich houden tot dat de aflossing komt, wanneer de gearresteerde naar de hoofdwacht zal gebragt worden.

Art. 162. Altijd zal de geheele wacht voor alle rondes en patrouilles in het geweer komen.

Art. 163. Ten einde zich te verzekeren dat de op den wal en buitenwerken staande schildwachten waakzaam op hun post zijn, zullen zij, na het sluiten en tot het openen der poort, ieder half uur elkander toeroepen met het veldgeschreeuw: *Da!* hetwelk beginnen zal op een daartoe door den plaatselijken kommandant aangewezen post en van daar, van post tot post de geheele wal rondgaan, totdat het aan degenen terug komt, die het eerste geroepen heeft.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Over de pligten van den kommandant van een post.

Art. 164. De kommandanten der wachten aan de poorten en aan den ingang van kampementen zullen in arrest doen nemen, alle militairen beneden den rang van officier die tot het garnizoen niet behooren, welke zonder pas zouden trachten binnen te komen; en alle degenen, die van passen voorzien zijn, zullen evenwel bij den kommandant van de hoofdwacht aangebragt worden.

De schildwachten aan de poorten zullen niet toelaten dat onderofficieren en manschappen van het garnizoen, aan welke het vergund is om een half uur gaans van de stad te wandelen, zich naar buiten te begeven, tenzij dezelve behoorlijk in uniform gekleed zijn, de werklieden uitgezonderd.

Art. 165. Zij zullen insgelijks geene vreemdelingen binnen de stad laten komen, alvorens de kommandant van de wacht hen zal ondervraagd hebben, wie zij zijn, van waar zij komen, waar zij naar toe gaan en waar zij logeren. De kommandant van de wacht zal hunne antwoorden opschrijven en zich ten hunnen opzigte gedragen, naar hetgeen de plaatselijke kommandant bij een garnizoensorder, naar de omstandigheden zal noodig achten te bevelen.

Art. 166. Zoodra de schildwacht, die aan de eerste barrière geplaatst is, ontdekt dat een gewapende troep de stad nadert, zal hij dadelijk de barrière sluiten, en aan

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

den schildwacht voor het geweer toeroepen, ten einde de wacht onder de wapenen kome.

Art. 167. Wanneer een zoodanige troep tot omtrent drie honderd passen genaderd is, zal de kommandant der wacht een onderofficier en vier of twee man, naar gelang van de sterkte der wacht, uitzenden, om dezelve te verkennen, welke onderofficier van zijne bevinding rapport zal doen aan den kommandant van de wacht, die dadelijk een extra-rapport aan de hoofdwacht zal zenden; zullende de troep niet mogen binnen gelaten worden, voor en aleer een schriftelijke order van den gouverneur of plaatselijken kommandant gekomen of mondeling door den plaatselijken adjudant gebragt is.

Zoolang er gewapende troepen voor de poorten staan, zullen de wachten in het geweer moeten blijven.

Art. 168. Van deze bepalingen zijn echter uitgezonderd de korpsen of detachementen van het garnizoen, welke van exercitiën of van buitenposten terugkomen; kunnende deze korpsen, detachementen of escortes dadelijk binnen gelaten worden, nadat dezelve als zoodanig zijn verkend.

Art. 169. De tamboers of trompetters der binnenkomende troepen zullen den marsch slaan of blazen, zoodra zij binnen de stad zijn; zulks moet ook geschieden door de tamboers of trompetters van al de wachten voorbij welke zij zullen trekken.

Art. 170. Wanneer er zich voor de poorten trompetters of tamboers vertoonen, die van den vijand komen, zal de kommandant van den post hen in het wachthuis van den buitenpost doen gaan, en daarvan aan den plaatselijken kommandant onmiddellijk rapport doen, die terstond

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

den plaatselijken adjudant zal zenden, of wel zelf komen om met hen te handelen over de redenen, die hen herwaarts voeren, zonder toe te laten dat zij in de plaats komen of met iemand spreken.

Art. 171. Wanneer zich deserteurs aanmelden van naburige troepen of vijandelijke Mogendheden, zal men niet gedoogen dat zij met iemand spreken, en zij zullen terstond bij den plaatselijken kommandant geleid worden, nadat zij ontwapend zijn; en wanneer zij in groot aantal mogten zijn, zullen de kommandanten der poortwachten hen doen aanhouden voor de eerste barrière, welke alsdan moet gesloten worden, terwijl zij dadelijk van het gebeurde aan den plaatselijken kommandant rapport doen.

Art. 172. Wanneer gedekte wagens zich vertoonen om binnen de plaats te komen en dezelve verdacht schijnen, zullen zij, alvorens dezelve binnen gelaten worden, door den kommandant van de wacht worden onderzocht, ten einde te zien of zij iets geladen hebben, hetwelk ter overrompeling zoude kunnen dienen.

Art. 173. Indien er rijtuigen onder de poorten zijn, zullen de schildwachten alle andere van de tegenzijde aankomende rijtuigen doen halt houden, totdat de eerste gepasseerd zijn.

Art. 174. Indien een wagen of rijtuig op een der bruggen of onder de poorten kwam te breken, zal de kommandant dadelijk zijn wacht in het geweer doen komen en de passage beletten, totdat gemelde wagen van daar gehaald is; ook zullen de schildwachten niet toelaten dat een rijtuig stil houde onder of tusschen de poorten noch op de bruggen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Art. 175. Wanneer door eenig rijtuig iets aan bruggen, poorten of barrières beschadigd wordt, zal hetzelve door de wacht aangehouden, en zoodanig geplaatst worden, dat de doortogt onbelemmerd zij.

De kommandant der wacht zal alsdan den plaatselijken adjudant daarvan laten verwittigen, die de zaak ter kennis van den officier der genie van het garnizoen zal brengen, en deze zal de veroorzaakte schade taxeren, terwijl het rijtuig niet eerder in vrijheid zal gesteld worden, dan nadat de schadevergoeding behoorlijk zal zijn voldaan of cautie daarvoor gesteld is.

Art. 176. De kommandanten der poortwachten zijn verantwoordelijk, dat rijtuigen van den Gouverneur-Generaal en Luitenant Gouverneur-Generaal, en van degenen, welke nader zullen worden bekend gemaakt, door de schildwachten niet aangehouden worden.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Bijzondere dienst der hoofdwacht.

Art. 177. De hoofdwacht zal bijzonderlijk belast zijn met het onderhouden der goede orde en van de rust binnen de stad; alle arrestanten wegens garnizoenszaken zullen derwaarts gebragt worden.

Art. 178. Zoolang geen kapitein of officier tot de hoofdwacht gekommandeerd wordt, zal de officier van het piquet de gewone rapporten opmaken, en bij ieder voorval van aanbelang, zich naar de hoofdwacht moeten vervoegen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Art. 179. De officier van het piquet zal ten minste eenmaal in de 24 uren al de wachten van het garnizoen moeten visiteren.

Art. 180. De kommandant van de hoofdwacht moet in een daartoe aangelegd register opteekenen, de namen, kwaliteiten en korpsen van alle aangebragte verlofgangers, alsmede den tijd van hun verblijf en hunne logementen.

Art. 181. Hij zal verder alle verlofgangers en militairen wœlke van de poorten of andere wachten worden aangebracht, bij den plaatselijken adjudant doen geleiden.

Art. 182. De plaatselijke adjudant zal de passen der vœrlofgangers visiteren, en hen met de garnizoensorders bœkend maken; hij zal de papieren der enkele militairen, wœlke op reis zijn, om zich bij hunne korpsen te vervœegen, examineren, en die in orde bevindende, hen bœhulpzaam zijn, om ingevolge de reglementen hunne reis voort te zetten. Degenen, wier papieren niet in orde zijn zullen worden gearresteerd, ten einde nadere renseignementen ten hunnen opzigte in te winnen; de passen van de in het garnizoen blijvende verlofgangers, zullen œnder de bewaring van den plaatselijken adjudant moeten blijven tot den dag van hun vertrek.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Het doen van gewone en extra rapporten.

Art. 183. De kommandant van de hoofdwacht zal behalve alle extra-ordinaire rapporten, twee schriftelijke rapporten aan den plaatselijken kommandant moeten doen.

het eerste des avonds nadat het parool zal zijn gegeven, en de sleutels zullen zijn afgehaald en de rapporten van alle andere wachten zullen ingekomen zijn.

Dit rapport zal inhouden al hetgeen sedert het optrekken der wachten is voorgevallen, en alle orders, welke dien dag voor de wachten zijn gegeven (van welke orders door den plaatselijken adjudant een kopij aan den kommandant der hoofdwacht zal ter hand gesteld worden) en voorts nog het getal der arrestanten in de hoofdwacht.

Dit rapport zal verzegeld moeten gebragt worden, indien een kapitein de hoofdwacht heeft, door een officier, die met hem op de wacht is, en door een sergeant, bijaldien dezelve door een subalternen officier gekommandeerd wordt.

Wanneer de hoofdwacht door een onderofficier wordt gekommandeerd, zal de officier van het piket (die volgens art. 178 de rapporten moet opmaken) zoo lang aan de hoofdwacht verblijven, totdat de onderofficier, die het rapport wegbrengt, zal teruggekomen zijn; het rapport zal altijd met de linker hand op een eerbiedige wijze worden overgegeven dragende het geweer geschoudèrd; voorts zal men, na het rapport te hebben overhandigd, zich een pas achterwaarts begeven en het geweer presenteren, totdat de generaal of kommandant zal zeggen *het is goed*, waarna het geweer zal worden geschouderd, regtsomkeert gemaakt, en de onderofficier zich vervolgens in een militaire houding naar de wacht zal terug begeven.

Art. 184. Het tweede rapport zal door den kommandant van de hoofdwacht zelf, na de aflossing, aan den plaatselijken kommandant overgegeven worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Art. 185. Van alle de overige wachten zullen gedurende de 24 uren twee schriftelijke rapporten aan de hoofdwacht gezonden worden, te weten: *Een* des avonds bij het afhalen van het parool en der sleutels; hetzelve zal moeten inhouden, al hetgeen sedert het optrekken van de wacht ordinair is voorgevallen, de orders, welke aan de wachten mogten gegeven zijn, en een racapitulatie van al de ingekomen militairen; en *Een* des morgens bij het aanbreken van den dag, of nadat de poorten geopend zijn, hetwelk moet inhouden al hetgeen gedurende den nacht mogt zijn voorgevallen, of de rondes en patrouilles behoorlijk zijn gedaan, door wien, op welk uur, en op welken tijd de poort geopend is.

De rapporten welke van wachten komen door inlandsche militairen bezet, die niet schrijven kunnen, zullen mondeling aan den kommandant der hoofdwacht worden gedaan, die daarvan extra aanteekening op zijn rapport zal maken.

Art. 186. Al hetgeen op de wachten (de hoofdwacht uitgezonderd) *ordinair* mogt voorvallen, na *zes* uren des morgens, wordt aan den kommandant der nieuwe wacht overgegeven, die zulks op zijn avondrapport moet melden.

Art. 187. De kommandanten van de poorten of andere wachten zenden dadelijk aan de hoofdwachten, een extra rapport van alle voorvallen van belang, als ook:

1°. Van het aankomen en vertrekken van alle gewapende troepen.

2°. Van het aankomen van ministers, generaals, en hoofdofficieren.

3°. Van het aankomen van vreemde militairen, personen van alle rangen, moetende ook alle militairen in

PERPUSTAKAAN NASIONAL

vreemde diensten, welke beneden den rang van officier zijn, tegelijk met het rapport, aan de hoofdwacht worden aangebragt gelijk zulks in art. 164 is voorgeschreven.

4°. Van het aankomen van ordonnances met brieven; moetende op het extra rapport gemeld worden aan wien deze brieven geadresseerd zijn.

Art. 188. Er wordt geen extra rapport gedaan van het uitgaan der korpsen van het garnizoen om te exerceren, of bij het terug komen van dezelve, evenmin van het binnenkomen van Nederlandsche officieren, beneden den rang van majoor; het een en ander wordt op de gewone rapporten gemeld, zoo als ook het openen en sluiten der magazijnen.

Art. 189. De kommandant van de hoofdwacht zendt dadelijk alle extra rapporten aan den plaatselijken kommandant, nadat hij een extract uit dezelve geschreven heeft, ten einde daarvan op zijne gewone rapporten melding te maken.

Art. 190. De kommandant van de hoofdwacht moet op zijn generaal avond-rapport brengen een uitreksel van alle extra rapporten over voorvallen van belang.

TIENDE HOOFDSTUK.

Het sluiten en openen der poorten.

Art. 191. De poorten eener sterkte zullen 's avonds ten half zeven uren worden gesloten, met uitzondering der hoofdpoort, in gewone tijden, die op dat uur op het klin-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ket zal worden gesteld, en op een, door den kommandant, naar gelang van omstandigheden te bepalen uur, zal worden gesloten.

Art. 192. Een half uur voor het sluiten der poorten, zal de kommandant van de wacht den tamboer, zoo er zich een op dezelve bevindt, op de borstwering van den wal het appèl laten slaan.

Art. 193. Wanneer de tamboer een kwartier uurs geslagen heeft, zal de kommandant van de buitenwacht een onderofficier met 4 soldaten naar de eerste barrière zenden, om aldaar zorgvuldig de personen te onderzoeken, welke zich daar zouden vertoonen; indien deze post niet sterk genoeg mogt zijn, om die manschappen te fourneren, zal zulks door de poortwacht geschieden.

Art. 194. De kommandanten der poortwachten zullen des avonds, een half uur voor het sluiten der poort te gelijkertijd als zij het avond-rapport zenden, de sleutels en het parool van de hoofdwacht laten halen, door een onderofficier of korporaal, de portier en twee soldaten, bijaldien er geen portier is door een derden soldaat zonder geweer, om de sleutels te dragen.

Indien de wacht door een korporaal wordt gekommandeerd, zal zulks door den oudsten soldaat en een à twee man geschieden.

Art. 195. De plaatselijke adjudant zal zich tegen dien tijd aan de hoofdwacht moeten bevinden, om het parool en de sleutels uit te geven; hij zal tot dat einde door al de onderofficieren en korporaals der wachten een kring laten formeren; daartoe zullen zij zich vooraf stellen volgens de rangschikkingen der korpsen, bepaald bij art.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

73; doch in garnizoenen alwaar slechts een korps de wachten betrekt, zullen zij zich stellen volgens den rang der bataillons of kompagniën.

Art. 196. Terwijl de kring geformeerd wordt, zal de kommandant van de hoofdwacht een korporaal zenden met het noodige getal schildwachten, geëvenredigd naar de grootte van dezelve, die zich op vier passen van den omtrek des krings zullen plaatsen, buitenwaarts front maken en het geweer presenteren.

Art. 197. De kring geformeerd zijnde, zal de plaatselijke adjudant de onderscheiden posten afroepen en vervolgens het parool schriftelijk, bij gecacheteerd billet, voor elken post uitdeelen.

Art. 198. Vervallen

Art. 199. Het parool uitgegeven zijnde, zal de plaatselijke adjudant den kring laten openen en de onderofficieren gelasten, om zich onverwijld naar hunne posten te begeven.

Art. 200. Het parool wordt tevens aan de schutterij medegedeeld, opdat er geen verwarring ontsta, wanneer de ronden elkander ontmoeten. Ingeval dezelve dienst doet met het militaire garnizoen, geschiedt zulks op de gewone wijze, zoo niet, dan wordt het parool schriftelijk door den plaatselijken adjudant aan den kommandant der schutterij gezonden.

Art. 201. Zoodra de schildwacht voor het geweer geplaatst, de onderofficieren of korporaals met de sleutels ziet aankomen, zal hij den kommandant der wacht hiervan waarschuwen, die alsdan zijn wacht in het geweer zal laten komen, het geweer laten schouderen, en voor het midden van zijn wacht, op vier passen afstand, het parool en de sleutels overnemen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Art. 202. De kommandant van de wacht zal zich vervolgens met den portier en twee soldaten van de wacht naar de poort en barrière begeven, om dezelve te doen sluiten en de bruggen te laten ophalen.

Art. 203. Gedurende het poortsluiten zal de wacht onder het geweer blijven, en de tamboer van de wacht op de borstwering van den wal geplaatst, zal ophouden het appèl te slaan.

Art. 204. Dadelijk na het sluiten der poorten zullen de sleutels in diezelfde orde naar de hoofdwacht worden terug gebragt, als men dezelve heeft afgehaald, tenzij zulks voor eenige poorten anders gelast werd.

De sleutels der poorten worden op de hoofdwacht in een daartoe bestemde kist geborgen, moetende de sleutel van deze kist onder bewaring van den kommandant van de hoofdwacht verblijven, tenzij de plaatselijke kommandant het noodig oordeelt denzelven bij zich te houden.

Art. 205. Bijaldien de poorten des nachts moeten geopend worden, zal zulks altijd geschieden in tegenwoordigheid van den plaatselijken adjudant of kommandant van de wacht, onder het nemen der voorzorgen, die hierna bij het openen der poorten zijn voorgeschreven.

Art. 206. De kommandanten der wachten aan de poorten zijn verantwoordelijk om geene poorten te openen, dan op een schriftelijke order van den plaatselijken kommandant, of op een mondelinge order van zijnentwege door den plaatselijken adjudant aan hen overgebragt.

Art. 207. Zoodra de poorten gesloten zijn, zullen de kommandanten der wachten de nachtwachten doen uitzetten, zij zullen dezelve naauwkeurig onderrigten van al het-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

geen ze te doen hebben, de overige schildwachten gaan visiteren en hen de consignes doen herhalen.

Art. 208. De kommandanten der wachten zullen gedurende den nacht hunne waakzaamheid verdubbelen, ten einde te zorgen dat het uitzetten der schildwachten en patrouilles met naauwkeurigheid gedaan worde, alsmede dat de schildwachten behoorlijk hunne pligten waarnemen.

Art. 209. Des ochtends ten 5 uur zullen de tamboers van al de wachten, met uitzondering van die der eerewachten de reveille slaan.

Art. 210. De plaatselijke kommandant zal altijd het uur bepalen, waarop de poorten zullen geopend worden, met uitzondering als in art. 191 vermeld.

Art. 211. Een half uur voor het openen der poorten zullen de sleutels op gelijke wijze van de hoofdwacht worden afgehaald, als zulks bij art. 194 is voorgeschreven; in dien tusschentijd zullen de wachten, als bij art. 201 gezegd, in het geweer komen.

Art. 212. Bij het openen der poorten en barrières zullen in oorlogstijden, wanneer een vesting gemenaceerd is, de volgende voorzorgen worden in acht genomen.

Alvorens de poorten te openen zal de kommandant van de wacht een detachement, in evenredigheid der sterkte van zijn wacht, bestaande uit een onderofficier, een korporaal en eenige manschappen, op den afstand van een kwartier uurs van de plaats, uitzenden, om het veld te ontdekken. Hij zal aan den kommandant van dat detachement de noodige onderrichtingen geven.

Nadat het detachement tot de veld-ontdekking de laatste

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

barrière gepasseerd zal zijn, zullen de barrièrres wederom gesloten en de bruggen opgehaald worden.

Gedurende het veld-ontdekken zullen de wachten onder het geweer blijven.

Bijaldien zich in een plaats troepen te paard bevinden zal het detachement tot het veld-ontdekken bij voorkeur daardoor gefourneerd worden.

Art. 213. De veldontdekking gedaan en het detachement teruggekomen zijnde, zal men de barrières en poorten openen, bijaldien de sluiting niet noodzakelijk vereischt wordt, en in dit geval zal men, na daarvan rapport aan den plaatselijken kommandant te hebben gedaan, deszelfs orders afwachten.

Wanneer er zich gedurende het veld-ontdekken eenige personen voor de barrière vertoonen, zal men dezelve tot op honderd passen terug doen gaan, totdat de poorten geheel geopend zijn.

Art. 214. De kommandant, die het detachement tot het veld-ontdekken kommandeert, zal bij zijne terugkomst verslag doen van hetgeen hij ontdekt mogt hebben.

Art. 215. Bij donker of nevelachtig weder zal men bij het veld-ontdekken alle oplettendheid en voorzorg verdubbelen.

De laatste barrière zal alsdan niet worden geopend voor dat de nevel geheel opgeklaard zal zijn, en tot zoo lang zal een korporaal met eenige manschappen bij dezelve post vatten.

Art. 216. Nadat de poorten zullen geopend zijn, zal de kommandant van de wacht de nachtposten doen intrekken, en vervolgens het wachthuis in den omtrek van zijn post doen schoonmaken; deze werkbeurt zal door

PERPUSTAKAAN NASIONAL

de soldaten van de wacht gedaan worden, die daarom zullen loten, tenzij zulks voor straf geschiedt.

ELFDE HOOFDSTUK.

De taptoe.

Art. 217. In tijd van vrede zal de taptoe geslagen worden des avonds ten 8 uur.

Het zal nogtans aan den plaatselijken kommandant vrijstaan om zoo dikwijls hij zulks noodig zal oordeelen, dezelve vroeger of bij enkele gevallen later te laten slaan.

Art. 218. De tamboers en trompetters, geleid door hunne respective tamboermajoors en staftrompetters, zullen zich een kwartier voor het bepaalde uur der taptoe, op de vergaderplaats moeten bevinden en zich aldaar in twee geledéren stellen, om gezamentlijk op een te geven teeken met den stok, door den tamboermajoor van het oudste in rang zijnde regement, de taptoe te slaan.

Art. 219. De trompetters zullen altijd het eerste de taptoe blazen en daarna zullen de tamboers dezelve slaan. Nadat de taptoe verscheiden malen door alle tamboers op de vergaderplaats geslagen zal zijn, zullen zij zich vervolgens op een wenk van den tamboermajoor, korpsgewijze, al slaande, langs den kortsten weg, naar hunne respective kazernes begeven, de trompetters zullen insgelijks naar hunne kazerne terug gaande, van tijd tot tijd de taptoe blazen, op de pleinen, die zij passeren en op de hoeken der straten, die zij voorbij moeten, en eindelijk voor hunne kazernen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

In plaatsen alwaar maar een bataillon of detachement in garnizoen ligt, zullen de tamboers gezamentlijk van de vergaderplaats tot aan de kazerne blijven slaan.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Over de Rondes en Patrouilles.

Art. 220. Wanneer de plaatselijke kommandant het noodig oordeelt om patrouilles te laten maken, zullen dezelve des avonds, bij het geven van het parool, door den plaatselijken adjudant worden gekommandeerd, die alsdan de noodige instructiën zal geven en den weg zal bepalen, welken zij zullen moeten houden.

Art. 221. De patrouilles zullen zooveel mogelijk door de hoofdwacht of andere posten binnen de stad gedaan worden; dezelve zullen bestaan uit een sergeant en vier man van een officierswacht, en van een wacht, gekommandeerd door een onderofficier, uit een korporaal en twee man.

Art. 222. Ten einde zich te verzekeren, dat de patrouilles met naauwkeurigheid geschieden, zullen de kommandanten der wachten in hun register en óp het morgenrapport melding moeten maken, op welk uur de onderscheidene rondes en patrouilles zich aan hun wacht hebben vertoond.

Art. 223. De patrouilles zullen alle personen arresteren welke onderling mogten twisten, alsook degenen, welke baldadigheden of moedwil plegen, zullende al de gearresteerden naar de hoofdwacht worden gebragt, alwaar zij

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zullen blijven tot den morgen van den volgenden dag, nadat er kennis van gegeven zal zijn aan den plaatselijken kommandant, die alsdan naar bevind van zaken, wanneer het een militair is, denzelven straffen, en bijaldien het een burger is hem aan den civielen regter overgeven zal.

De arrestanten zullen in een daartoe bestemde kamer, of wanneer dezelve niet aanwezig is, in een der afgezonderde vertrekken van het wachthuis door een schildwacht bewaakt worden, die met de bajonet in de hand gewapend is; deze zal niet toelaten dat de arrestant zich met iemand in gesprek inlaat, zonder permissie van den kommandant van de wacht.

Wanneer de wacht uitgeroepen wordt, betreft zulks de schildwacht van den gearresteerde niet.

Art. 224. Zij zullen insgelijks arresteren alle militairen beneden den rang van officier, welke eenige ongeregeldheden mogten plegen, of na taptoe in herbergen of op straat gevonden worden, en ten hunnen opzigte handelen, gelijk in het voorgaande artikel is gezegd.

Art. 225. De kommandanten der patrouilles zullen toezien of de schildwachten op hun posten waakzaam zijn, en zulks niet bevindende, daarvan kennis geven aan de wacht, ten einde het op de rapporten gemeld worde.

Art. 226. Zij zullen de openbare huizen, die door den kommandant van het garnizoen voor hetzelve verboden zijn, kunnen visiteren, en zoo zich in dezelve onderofficieren of manschappen tot het garnizoen behoorende mogten bevinden, (waaronder de verlofgangers ook worden begrepen) zullen zij hen arresteren en aan den kommandant van de hoofdwacht overgeven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art 227. Wanneer de kommandant van een patrouille brand of iets mogt ontdekken, dat de rust of de veiligheid van de plaats betreft, zal hij daarvan onmiddelijk aan de naastbij gelegene wacht of post kennis geven.

Art. 228. Wanneer de patrouilles elkander mogten ontmoeten, zal de eerste, welke de andere ontdekt, haar toeroepen: *werda!* waarop geantwoord zal worden: *patrouille!* daarbij voegende van welk regement of korps.

De eerste patrouille zal zich vervolgens ook doen kennen, en indien het de weg der patrouilles is om elkander voorbij te trekken, zal aan die, welke het eerst *werda!* heeft geroepen, het contresigne gegeven worden; maar als een patrouille, gekommandeerd door een korporaal, een sergeants-patrouille ontmoet, zal de laatstgenoemde het contresigne ontvangen; wanneer patrouilles echter rondes zouden ontmoeten, zullen de eerstgenoemden altijd het contresigne geven, en zoo lang blijven staan, tot dat de ronde haren weg vervolgd heeft.

Art. 229. De plaatselijke kommandant zal den aard en het getal der rondes in diervoege regelen, dat deze dienst tusschen de officieren en onderofficieren van het garnizoen gelijk worde verdeeld, en zal de uren bepalen, waarop de rondes moeten gedaan worden.

Art. 230. Bijaldien het garnizoen te zwak is, om alle nachten een genoegzaam getal officieren en onderofficieren tot het doen der rondes te leveren, zullen dezelve door onderofficieren der wachten, die door een officier gekommandeerd zijn, kunnen gedaan worden.

Art. 231. De officieren, die tot het doen eener ronde

gekommandeerd zijn, ontvangen het parool en contresigne aan den post, van waar zij hun ronde moeten beginnen.

Zij zullen dezelve ten allen tijde te voet doen en zich laten lichten door een soldaat of tamboer van den post, waar zij hun ronde beginnen, en deze zal den lantaarn dragen.

Art. 232. De rondes ullen van den post afgaan, welke door den plaatselijken kommandant zal zijn opgegeven, den weg nemende over den wal en aldaar op het banket moeten gaan, ten einde over de borstwering in de buitenwerken en stads-grachten te kunnen zien, wat er mogt passeren.

In plaatsen van een groote uitgestrektheid, zal men nogtans de rondes zoodanig kunnen regelen, dat elk officier of sergeant slechts langs de helft of een gedeelte van den wal zal behoeven te gaan.

Art. 233. Bijaldien rondes elkander mogten ontmoeten, zal men zich gedragen, als bij art 228 ten aanzien der patrouilles is gezegd, met die uitzondering nogtans, dat de jongste in rang zijnde het woord aan den oudsten zal geven, en in geval van gelijken rang, zal die van het oudste in rang zijnde regement het woord ontvangen.

Art. 234. De officieren en onderofficieren zullen, zoowel bij het ontvangen als bij het geven van het woord, van weerskanten den sabel of bajonet op de borst zetten.

Art. 235. Wanneer de rondes iets ontdekken, dat voor de veiligheid der plaats gevaarlijk zoude kunnen zijn, zullen zij de naastbij gelegene wacht daarvan dadelijk waarschuwen en zich vervolgens naar den plaatselijken kommandant begeven, om hem daarvan rapport te doen;

PERPUSTAKAAN NASIONAL

doch indien hetgeen zij ontdekt hebben alleenlijk met de goede orde strijdig is, zullen zij den kommandant van den naastbij zijnden post daarvan verwittigen, ten einde door dezen de noodige maatregelen genomen worden.

Art. 236. Wanneer de plaatselijke kommandant het goed vindt, om de ronde te doen, zal hij zich door een korporaal en vier soldaten kunnen laten escorteren, welke escorte bij elken post zal kunnen verwisseld worden.

Art. 237. Zoodra de ronde een post nadert, zal de schildwacht roepen: *werda!* waarop zal geantwoord worden: *ronde kommandant!* De schildwacht zal vervolgens roepen: *halt*! *korporaal heraus, ronde kommandant*!

De kommandant van de wacht zal zijne troepen in het geweer doen komen, in dezelfde orde als zulks bij dag geschiedt, en vervolgens door een korporaal en twee man de ronde op de volgende wijze doen verkennen.

De korporaal zal met twee man tot op dertig passen afstand van de wacht de ronde te gemoet gaan, en haar toeroepen: *werda*! daarop geantwoord zijnde zal hij verder roepen: *avanceert met het contresigne*! en zal vervolgens, zoowel als de twee man, welke bij hem zijn, het geweer vaardig nemen, om het contresigne van den korporaal der ronde te ontvangen.

Hij zal eindelijk den kommandant van de wacht waarschuwen of de ronde in orde is met te zeggen: *de ronde is rigtig.*

De kommandant van de wacht zal vervolgens met vier soldaten, welke het geweer vaardig houden en twee passen achter hem marscheren, tot op tien passen zich voorwaarts van de wacht begeven, de ronde toeroepen: *avanceert*! en zal aan den kommandant van de ronde het pa-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

rool overgeven en aan denzelven verslag doen, indien er iets bijzonders op zijn post mogt voorgevallen zijn.

Art. 238. Wanneer de hoofdofficier *du jour* de ronde doet, zal hij ontvangen worden zooals bij het volgende artikel, ten aanzien van de ronde-majoors wordt bepaald.

Art. 239. Wanneer de plaatselijke adjudant zijn ronde doet, zal hij worden geëscorteerd door twee soldaten met het geweer en een derde om de lantaarn te dragen, welke van post tot post zullen afgelost worden: deze ronde zal genoemd worden: *ronde-majoor*.

De kommandant der posten zullen aan denzelven het parool geven, doch zullen zich niet verder dan vier passen voorwaarts van hunne wacht begeven, en zullen slechts door twee soldaten gevolgd worden; wijders in acht nemende al hetgeen bij art. 237 voor den *ronde-kommandant* is voorgeschreven.

Art. 240. De plaatselijke kommandanten, hoofdofficieren *du jour* en plaatselijke adjudanten, zullen hunne rondes te paard kunnen doen, zonder verpligt te zijn af te stijgen.

Art. 241. De overige rondes zullen genoemd worden naar den rang van dengene, die dezelve doen, als bijvoorbeeld:

Ronde-Kapitein.
Ronde-Luitenant.
Ronde-Sergeant.

Wanneer deze rondes een wacht naderen, zullen zij aangeroepen en verkend worden, zoo als de vorige; doch de kommandant van de wacht hooger of onder in rang zijnde dan dengene, die de ronde doet, zal zich niet

voorwaarts begeven, maar voor zijne wacht staande het parool ontvangen. In het tegenovergestelde geval zal hij voor een kapitein *drie*, en voor een luitenant *twee* passen avanceren en het parool geven; voor een sergeant zal hij altijd op zijn plaats blijven staan.

DERTIENDE HOOFDSTUK.

Orders in geval van alarm.

Art. 242. Zoodra een regement, bataillon, eskadron, kompagnie of detachement in een garnizoen is aangekomen, zal de plaatselijke kommandant zorgen, dat aan hetzelve dadelijk de plaats aangewezen wordt, waar het zich in geval van alarm zal moeten begeven.

Art. 243. Wanneer de generale marsch op het onverwachts door al de tamboers en trompetters van het regement geslagen of geblazen wordt, beteekent zulks alarm.

Art. 244. Aan den plaatselijken kommandant behoort alleen het regt om denzelven te laten slaan en dat wel in de navolgende gevallen:

1°. Bij een onverwachten of plotselijken vijandelijken aanval.
2°. Bij een oproer.
3°. Bij brand.
4°. Bij het vertrek van het geheele garnizoen.
5°. Telkens wanneer de plaatselijke kommandant zal noodig achten, zich te verzekeren of de troepen van het garnizoen zich spoedig op hunne posten bevinden en aldaar naauwkeurig nakomen, hetgeen in dergelijke gevallen bij een garnizoens-order is voorgeschreven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Art. 245. Wanneer de plaatselijke kommandant het noodig oordeelt alarm te laten slaan, zal hij zich in persoon naar de hoofdwacht begeven of den plaatselijken adjudant derwaarts zenden, om den kommandant der wacht zijne orders dienaangaande te geven.

Deze zal dadelijk alarm door den tamboer van de wacht doen slaan, en te gelijker tijd met den meesten spoed ordonnances naar alle wachten zenden, waar zich tamboers of trompetters bevinden, om ook daar het alarm te doen slaan of blazen.

De tamboers of trompetters zullen alsdan al slaande of blazende zich (indien de troepen zijn gekazerneerd) naar de straten rigten, waar de kazernes zijn.

De ordonnances zullen hunne respectieve chefs en adjudanten gaan waarschuwen.

Art. 246. Zoodra de politiewachten hooren, dat er alarm geslagen wordt, zullen zij onder de wapenen komen en den onderadjudant, (die altijd in de kazerne zal slapen, waar het grootste gedeelte van zijn korps is gekazerneerd) daarvan verwittigen, die alsdan zal zorgen, dat door de onderofficieren van de ordeweek, de officieren der kompagniën gewaarschuwd worden en dat de onderofficieren en soldaten met den meesten spoed hunne randsels of mantelzakken pakken; de troepen zullen zich altijd in de marschtenue kleeden en voor hunne kazernen opmarcheren, van waar zij zich naar hunne respectieve alarmplaats zullen begeven en aldaar de orders van den plaatselijken kommandant afwachten.

Art. 247. Het reserve piket, bestaande uit de oude wacht van den vorigen dag, zal zich onverwijld naar de

PERPUSTAKAAN NASIONAL

hoofdwacht begeven, alwaar de plaatselijke adjudant hetzelve ter linkerzijde van de wacht zal laten opmarscheren. Het reserve-piket staat onmiddellijk ter dispositie van den hoofdofficier *du jour*.

Art. 248. In alle voornoemde gevallen zullen de kommandanten der wachten, zoodra dezelve alarm hooren slaan, hunne manschappen onder de wapenen doen komen en onder dezelve blijven, tot dat de oorzaak van het alarm zal opgehouden zijn; zij zullen wijders dikwijls kleine patrouilles uitzenden in de nabijheid van hun post tot kondschap en behoud der goede orde.

Art. 249. De kommandanten der wachten aan de poorten zullen buitendien, (de poorten open zijnde) dadelijk de barrières doen sluiten en de bruggen doen ophalen.

Art. 250. Bijaldien het alarm, *door oproer* veroorzaakt wordt, zal de plaatselijke kommandant, buiten en behalve het voorgeschrevene, zoodanige maatregelen nemen, als hij naar den aard der omstandigheden, voor de rust en veiligheid van de plaats zal noodig achten.

Art. 251. Wanneer het alarm door brand ontstaat, zal de plaatselijke adjudant, na de orders van den plaatselijken kommandant te hebben ontvangen, zich met een detachement van het reservepiket naar de *plaats* begeven, waar de brand is, ten einde des noods assistentie te verleenen of de schildwachten te fourneren, welke door de brandmeesters zouden worden gevraagd. Hij zal zijn troep zoodanig stellen, dat dezelve niet hinderlijk, doch altijd disponibel is, en zal elk oogenblik aan den plaatselijken kommandant rapporten inzenden, wegens het toe of afnemen van den brand.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 252. De brand geblusscht zijnde zullen de troepen naar derzelver kwartieren terug keeren; alleenlijk zal het reserve-piket op de hoofdwacht blijven of onder de overige wachten verdeeld worden, ten einde aanhoudende patrouilles te maken, tot op het oogenblik dat de wachthebbende brandspuiten en verdere civiele geëmploijeerden zullen worden ingetrokken.

Wanneer de kavallerie met het reserve-piket uittrekt, zal dezelve altijd te paard moeten komen.

Art. 253. Wanneer de generale marsch bij eventuëele vertrek van het geheele garnizoen geslagen wordt, zal de plaatselijke kommandant in tijds de noodige orders geven, dat de wachten van de vertrekkende korpsen, bijtijds door de schutterijen worden afgelost, en zal alsdan de voorzorg gebruiken, om van de oorzaak van het alarm aan de civiele en militaire autoriteiten, en aan al degenen, wie zulks mogt aangaan, vooraf kennis te geven, ten einde voor te komen, al hetgeen in de vorige artikelen betrekkelijk het alarm is voorgeschreven.

Bij eventuëel vertrek van een gedeelte van het garnizoen, zal alleen de marsch, en niet de generale marsch geslagen worden.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

Algemeene regels betrekkelijk de krijgstucht en orde.

Art. 254. De chefs der korpsen zijn aan den plaatselijken kommandant rapporten verschuldigd van al hetgeen betrekking heeft tot de plaatselijke dienst.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 255. Zij zijn insgelijks gehouden, om aan den kommandant der militaire afdeeling, waarin hunne garnizoensplaats gelegen is, rapport te doen van al de bijzondere voorvallen, betrekkelijk hun korps, uitgezonderd die, welke in verband staan met de administratieve dienst, en zijn personeel verantwoordelijk dat de gevraagde situatiestaten op de bepaalde tijden worden ingezonden.

Art. 256. Niemand mag een korps of detachement, (tenzij voor de exercitiën) onder de wapenen laten komen, of de trom laten slaan, dan met voorkennis van den plaatselijken kommandant.

Art. 257. De plaatselijke kommandant zal zorg dragen, dat geen andere, dan zeer gedresseerde manschappen, tot de garnizoensdienst gekommandeerd worden.

De chefs der korpsen worden daarvoor verantwoordelijk gesteld.

Art. 258. Geen militair mag het garnizoen verlaten, al ware het maar voor één nacht, zonder permissie van den plaatselijken kommandant, die dezelve niet zal kunnen geven, dan op verzoek van den kommanderenden officier van het korps.

Art. 259. De plaatselijke kommandant zal niet langer verlof kunnen geven dan voor *vier* dagen, de provinciale of districts-kommandant niet langer dan voor *acht* dagen, en de kommandant eener groote militaire afdeeling, niet langer dan voor *veertien* dagen.

Wanneer het verlof voor langer dan veertien dagen wordt verzocht, zal de kommandant der groote militaire afdeeling zich deswege aan het militair Departement adresseren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Het verlof voor langer dan een maand, of naar eene niet tot 's Gouvernements bezittingen behoorende plaats buiten *Java*, zal alleen door den Gouverneur-Generaal kunnen worden verleend.

Het verzoek om verlof zal moeten inhouden: de naam en toenaam, rang, bij welk wapen, bataillon en kompagnie dienende, de plaats waarheen, alsmede de motieven.

Art. 260. Wanneer een officier in een garnizoen aankomt, of uit hetzelve vertrekt, hetzij met verlof, hetzij om andere redenen, zal hij zich bij den plaatselijken kommandant aanmelden; zulks zal insgelijks door officieren, die door een garnizoen passeren, en daar langer dan 24 uren vertoeven, geobserveerd worden; doch hooger in rang zijnde dan de plaatselijke kommandant, zal deze kennisgeving schriftelijk, of door een aan denzelven geattacheerden adjudant kunnen geschieden. [*]

Ook zullen de officieren van het garnizoen, die tot een hoogeren rang geavanceerd zijn, zich bij den plaatselijken kommandant komen presenteren.

Art. 261. Wanneer onderofficieren of soldaten zich zonder schriftelijke permissie buiten het garnizoen verwijderen, zullen zij als deserteurs gearresteerd worden.

Art. 262. Geen kavallerist beneden den rang van fourier, zal met zijn paard buiten de poort mogen gaan, dan voor dienstzaken of op vertooning van een schriftelijke permissie van den kommandant van het korps, en geviseerd door den plaatselijken adjudant.

Art. 263. Geen militair beneden den rang van korpo-

(*) Zie Alg. Order no. 16 van 1876.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

maal zal buiten de poort worden gelaten, dan op vertooning van een permissie van den kommandant zijner Kompagnie, geviseerd door den plaatselijken adjudant.

Art. 264. Buiten en behalve dat de plaatselijke kommandanten alle mogelijke middelen tot voorkoming der desertie in het werk moeten stellen, zullen zij zich gedragen overeenkomstig hetgeen dienaangaande reeds is en nader zal worden voorgeschreven.

Art. 265. De militairen van alle rangen zullen zich ten opzigte der jagt en visscherij even gelijk alle andere ingezetenen moeten gedragen, naar de deswege bestaande wetten en reglementen.

Art. 266. Alle ingezetenen, kooplieden, herbergiers en anderen, die aan onderofficieren en soldaten krediet verleenen, buiten voorkennis van derzelver kapiteinen, zullen geen aanspraak op betaling kunnen maken, en ingeval van herhaling zullen hunne huizen aan het garnizoen verboden worden.

Art. 267. Geen kommandant van een post, van welken rang ook, zal gebruik mogen maken van de kracht der wapenen, dan in de twee navolgende gevallen:

1°. Wanneer hij daartoe speciale order van zijn superieur zal hebben ontvangen, en

2°. Wanneer in dienst zijnde zulks door gepleegd geweld noodzakelijk wordt voor de verdediging van zijn post of van zijn persoon.

Art. 268. Alle geweld door militairen tegen de ingezetenen gepleegd, zonder wettige noodzakelijkheid en buiten de voorschrevene gevallen, zal naar de letter der Wet gestraft worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Art. 269. Geen officier van gezondheid, van welken rang hij ook zijn moge, zal het eerste verband mogen leggen aan wonden door duël als anderzins bekomen, alvorens den gewonde afgevraagd te hebben, door wien en op welke wijze hij gewond is geworden, en hij zal vervolgens daarop rapport doen aan den kommanderenden officier van het korps, waarbij de gewonde behoort, alsmede aan den plaatselijken kommandant.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

Over de exercitiën der troepen.

Art. 270. De chefs der korpsen zullen bij hun aankomst in een garnizoen aan den plaatselijken kommandant de onbepaalde permissie vragen, om hunne troepen, zoo binnen als buiten de plaats, op de voor de garnizoensdienst geschikte dagen in den wapenhandel te exerceren.

Bijaldien er verscheidene regementen of bataillons zich in een plaats bevinden, zal de plaatselijke kommandant met de chefs de noodige schikkingen maken, opdat elk korps op zijn beurt kunne uittrekken, zonder door het andere gehinderd te worden.

Art 271. Telken reize dat de troepen zullen uittrekken om te exerceren, zullen de chefs der korpsen den plaatselijken kommandant laten verwittigen, op welk uur en door welke poort de troepen weder binnen komen, ten einde de noodige orders aan de poortwachten te kunnen geven, om, na alvorens dezelve op de wijze bij art. 163 erkend te hebben, binnen te laten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Art. 272. (*) Buiten en behalve de gewone exercitiën der infanterie en de militaire wandelingen, welke de korpsen van tijd tot tijd in de marsch-tenue met den randsel zullen doen, zal men dezelve alle jaren en wel in het najaar, in gesimuleerde attaques en andere bij belegeringen gebruikelijke operatiën, als het aanvallen en verdedigen van den bedekten weg, enz. kunnen oefenen.

Art. 273. De ingenieurs van het garnizoen zullen bij deze exercitiën aan het eene gedeelte der troepen aanwijzen, de voordeeligste wijze van de werken te bezetten, hoe zich horizontale, gekruiste, directe of flankvuren te verschaffen, en aan het andere gedeelte de beste directie opgeven, om op de werken te komen, zonder veel door het vijandelijk vuur te lijden.

Art. 274. Deze exercitiën zullen zich nogtans maar tot enkele reizen, en in geval van een inspectie van den kommanderenden generaal van de militaire afdeeling moeten bepalen, en op zoodanige wijze ingerigt worden, dat de andere gedeelten van de dienst daardoor niet lijden, en aan de werken der vestingen en aan particuliere eigendommen geen schade worde toegebragt.

Art. 275. Wanneer in de nabijheid van vestingen zich heide of andere onbebouwde gronden bevinden, zal men eenige dagen van het jaar de infanterie occuperen en onderrigten in het opwerpen van veldverschansingen als: *flèches*, *redoutes*, *redans* enz. tot haar gebruik geschikt.

(*) Men zie in de achter dit reglement gevoegde bijlage No. 2 de bepalingen in verband tot het exercitie-reglement voor de infanterie en de praktische oefeningen der troepen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De officieren van de genie zullen dit onderwijs dirigeren.

Alle officieren van het garnizoen zullen telken reize bij dit zoo belangrijk onderwijs tegenwoordig zijn, ten einde een werktuigelijke kennis te verkrijgen van het traceren, opwerpen en gebruiken der veldverschansingen.

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

Over de hospitalen.

Art. 276. Er zal dagelijks na de parade over het geheele garnizoen een kapitein gekommandeerd worden, om de hospitalen des morgens en des avonds te visiteren, ten einde zich te verzekeren of de zieken overeenkomstig de bestaande reglementen en orders worden behandeld, ten aanzien der voeding, ligging, oppassing en zindelijkheid, en zoo er eenige gegronde klagten te dien opzigte zijn, zullen die ter kennisse van den plaatselijken kommandant gebragt worden.

Art. 277. De chefs der korpsen zullen insgelijks van tijd tot tijd een dergelijke oculaire inspectie doen, om zich te verzekeren of hunne zieken wel behandeld worden.

Art. 278. De plaatselijke kommandanten zullen ten minste eenmaal 's maands de hospitalen, welke in hunne plaatsen geëtablisseerd zijn, inspecteren, en van het bevondene telken reize aan den kommanderenden generaal in de militaire afdeeling rapport doen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

Over de provoosthuizen.

Art. 279. De kapitein bij art. 276 vermeld, zal insgelijks het provoosthuis visiteren, en nazien of de vertrekken en kerkers, waarin de gevangenen opgesloten zijn, veilig, droog, luchtig zijn, en zindelijk gehouden worden, en of de gevangenen de kwantiteit en kwaliteit van voedsel ontvangen, welke door het reglement dienaangaande is voorgeschreven; voorts of alles zoodanig is ingericht, dat aan de gezondheid van de gedetineerden geen nadeel kan ontstaan.

Telken reize na een dergelijke visitatie zal daarvan aan den plaatselijken kommandant rapport gedaan worden.

Art. 280. De bij het voorgaande artikel voorgeschrevene visitatie zal insgelijks worden gedaan door de chefs der korpsen, den plaatselijken kommandant en den plaatselijken adjudant.

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

Informatiën, krijgsraden en executiën.

Art. 281. De officieren, die als kommissaris tot informatiën over officieren fungeren, zullen altijd van een hoogeren, althans van een gelijken rang moeten zijn, als welke door den beklaagde wordt bekleed.

Art. 282. Bij het zamenroepen van een krijgsraad zullen ook altijd de twee officieren worden benoemd die

PERPUSTAKAAN NASIONAL

over de informatiën hebben gezeten, ten ware de informatiën mogten genomen zijn buiten de hoofdplaats van het arrondissement of district, als wanneer voor hen twee andere officieren moeten worden gekommandeerd.

Art. 283. Tot president van den krijgsraad zal zoo mogelijk een hoofdofficier worden benoemd.

Art. 284. Al de leden van krijgsraden zijn verpligt de vergaderingen bij te wonen, tenzij dezelve door ziekte of andere volstrekte beletselen, of daarvan door den president of den krijgsraad, om gewigtige redenen, verschoond worden.

Art. 285. Bij executie van vonnissen tot de doodstraf zal het geheele garnizoen, of een detachement van elk korps van hetzelve, onder de wapenen komen, en zich op de executie-plaats in een geheelen of halven kring stellen.

Art. 286. De veroordeelde zal door een detachement, bestaande uit een luitenant en twintig man, naar de executie-plaats worden gebragt; bij deszelfs komst zullen de tamboers en trompetters den marsch slaan of blazen; overigens zal hierbij de grootste stilte geöbserveerd worden, en die zich eenigen uitroep veroorloven, zullen naar de gestrengheid der wetten gestraft worden.

Art. 287. De veroordeelde, op de plaats gekomen zijnde alwaar het vonnis zal worden geexecuteerd, zal aldaar knielende zijn vonnis aanhooren, hetwelk met luider stemme hem zal voorgelezen worden.

Art. 288. Indien de veroordeelde in handen van den scherpregter moet worden overgeleverd, zal men hem vooral al zijne militaire teekenen en decoratiën afnemen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 289. De executie volbragt zijnde, zullen de troepen voorbij het lijk defileren.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

Over de doortrekkende troepen.

Art. 290. Al hetgene bij art. 10 van het 1e hoofdstuk is bepaald ten aanzien van de aankomst der troepen in plaatsen, is toepasselijk op de korpsen van alle wapenen, welke, op marsch zijnde, in een plaats vernachten, aldaar rustdag houden of er slechts doortrekken.

Art. 291. Zoodanige troepen zullen tot geen garnizoensdienst kunnen gekommandeerd worden, dan alleen in geval van de grootste noodzakelijkheid; maar zullen hunne afzonderlijke wachten fourneren, om de noodige schildwachten voor de regements-kas, vaandels of standaarden en bagage te kunnen plaatsen. De plaatselijke adjudant zal tot dat einde een geschikte plaats voor de wacht aanwijzen.

Art. 292. Bijaldien doormarcherende troepen in een plaats rustdag houden, zullen zij gelijk die van het garnizoen, de orders, alsmede het parool en contresigne op de parade gaan ontvangen.

Art. 293. Zij zullen een onderofficier als ordonnance op de hoofdwacht hebben.

Art. 294. De tamboers en trompetters zullen zich des avonds aan de hoofdwacht moeten bevinden, om gezamentlijk met die van het garnizoen de taptoe te slaan of

te blazen; doch op den dag hunner aankomst, zullen zij de taptoe alleenlijk in die wijken slaan of blazen, alwaar zij ingekwartierd zijn.

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Vertrek der troepen.

Art. 295. Zoodra een korps de order ontvangt, om het garnizoen te verlaten, zal de kommanderende officier van hetzelve zorgen, dat aan hetgene bij het 5e hoofdstuk van het reglement op de kazernering, ten aanzien van de overgave der kazerne is voorgeschreven, stiptelijk worde voldaan.

Art. 296. De troepen zullen altijd, daags vóór hun vertrek, in de garnizoensdienst, door andere of door de schutterij worden vervangen.

Art. 297. De dag vóór den afmarsch of dadelijk bij de ontvangst der order, indien de troepen dienzelfden dag moeten vertrekken, zal de kommanderende officier den kwartiermeester, of een anderen officier in zijn plaats, met de fouriers vooruit zenden, om de kwartieren te maken, en hij zal tot dat einde kopij der marsch-order aan denzelven ter hand stellen.

Art. 298. De kommandanten der korpsen zullen, wanneer zij binnen 's lands marcheren, het uur van den afmarsch naar het saizoen op zoodanige wijze bepalen, als zij vermeenen voor de gezondheid van de soldaten het meest geschikt te zijn.

Art. 299. De reconvalescenten en andere manschap-

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

pen, die niet in staat mogten zijn, om met den troep te kunnen marcheren, alsmede de jonge, zieke, kreupele of gedrukte paarden, zullen onder geleide van een officier en eenige onderofficieren twee uren vroeger dan het korps, zich op marsch begeven, tenzij zulks bij de marsch-order anders bevolen wordt.

Deze officier zal vóór den afmarsch een naamlijst van alle manschappen opmaken, ten einde gedurende den marsch appèl te kunnen houden, en den marsch zoodanig inrigten, dat de manschappen en paarden zoo weinig mogelijk worden afgemat.

Art. 300. De Kommanderende officier zal almede vóór zijn vertrek zorg dragen, dat de verpleging der zieken, die moeten achterblijven, behoorlijk zij verzekerd.

Art. 301. Wanneer er ingezetenen mogten zijn, die eenige klagten tegen officieren, onderofficieren of soldaten van het vertrekkende korps hebben in te brengen, zullen zij verpligt zijn dezelve, ten minste een uur vóór den afmarsch, ter kennisse van den kommanderenden officier te brengen, die na de klagten te hebben laten onderzoeken, en dezelve billijk gevonden hebbende, aan den klager recht zal doen wedervaren.

Art. 302. De officieren, tegen wien klagten wegens schulden worden ingebragt, zullen, indien zij den schuldeischer niet oogenblikkelijk voldoen, dadelijk naar de provoost gezonden worden, en aldaar in arrest blijven, totdat zij hunne schulden zullen hebben voldaan.

Art. 303. Alvorens een garnizoen of kantonnement te verlaten, zal de kommanderende officier, van het gemeentebestuur een certificaat van het door zijne onderhebbende

troepen gehouden gedrag verzoeken, waaruit tevens zal moeten blijken, dat door dezelve, voor zooveel kennelijk is, geene schulden zijn nagelaten.

Art. 304. Een half uur na het vertrek der troepen zullen er geen klagten meer tegen dezelve kunnen aangenomen worden; en indien er in dien tusschentijd geene worden ingebragt, zal de plaatselijke regering het in het voorgaande artikel vermelde certificaat, aan den kommandant van de achterhoede niet mogen weigeren.

Art. 305. De troepen zullen zich bij den afmarsch gedragen, zoo als bij art. 7 en 8, ten aanzien van den inmarsch, is bepaald.

Art. 306. Het korps, tot op twee honderd passen over het glacis gekomen zijnde, zal de kommanderende officier halt, en vervolgens appèl doen houden; indien men ontdekt, dat er soldaten achtergebleven zijn, zal men een of twee officieren van de kompagnie terug zenden, om hen op te zoeken.

Art. 307. Wanneer er, na het vertrek der achterhoede, nog achtergeblevene soldaten ontdekt worden, zullen zij door den plaatselijken adjudant worden gearresteerd, en zoo spoedig mogelijk onder escorte naar hun korps terug gezonden worden.

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Over de citadellen en forten.

Art. 308. Al het gestatueerde voor de dienst in de garnizoensplaatsen en vestingen, is ook toepasselijk op de

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

troepen, garnizoen houdende in de citadellen, forten, redouten en verdere sterkten, waarvan de kommandanten voorts zoodanige maatregelen van veiligheid zullen nemen, als zij, naar gelang der plaatselijke omstandigheden, en in vredestijd met overleg van de ter plaatse aanwezige civiele autoriteit, bij verschillende gelegenheden, raadzaam oordeelen.

Art. 309. Bijaldien de kommandant van een citadel of fort te gelijker tijd ook in de vesting, van welke de citadel of het fort onderhoorig is, het bevel voert, zal hij nogtans het garnizoen der citadel, of eenig gedeelte daarvan, niet mogen doen uitrukken, dan op een speciale order van het Departement van Oorlog, en alleen in geval van de dringendste noodzakelijkheid, als wanneer een schriftelijke order van den kommanderenden generaal van het groot militair kommando, of van den kommandant in de militaire afdeeling wordt vereischt.

Art. 310. De kommandanten van citadellen en forten zullen in dezelven geen andere troepen binnen laten dan de zoodanige, welke op een order van het Departement van Oorlog zullen derwaarts gezonden worden, tenzij de kommandant in de militaire afdeeling daartoe de noodige autorisatie zal hebben ontvangen.

Art. 311. Zij zullen alle dagen een adjudant of een onderofficier naar de vesting zenden, om het parool en contresigne aldaar te ontvangen, doch zullen hetzelve mogen veranderen, zoo dikwijls als zij zulks voor de veiligheid van hun post zullen noodig achten, hoewel niet eerder, dan nadat de poorten en andere toegangen van en naar de stad zullen gesloten zijn; mits de citadel of het fort

PERPUSTAKAAN NASIONAL

door een gracht en ophaalbrug van de stad gescheiden zij.

Art. 312. Zij zullen niet dulden dat, zonder autorisatie, vreemdelingen zich in dezelve nederzetten, noch dat gesloten koffers, kisten, enz. zonder behoorlijk gevisiteerd te zijn, binnen gelaten worden

Art. 313. De hulp-poorten zullen nimmer dan in hun tegenwoordigheid, en alleen in dringende gevallen, mogen geopend worden.

De communicatie-poorten met de stad zullen ten allen tijde met zons-ondergang gesloten, en niet eerder dan na zons-opgang geopend worden.

Art. 314. In de citadellen en forten zullen altijd eenderde der officieren, buiten en behalve de wachthebbende, aanwezig moeten zijn.

TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK

Het geheele 22e hoofdstuk vervalt en wordt, luidens algemeene order dd. 28 April 1848 N°. 2, *vervangen door het Reglement op de militaire eerbewijzen, vastgesteld bij besluit van den G. Gen. dd.* 17 *April* 1848 *N°.* 1.

REGLEMENT OP DE MILITAIRE EERBEWYZEN.

Art. 1. De wachten, posten en piketten zullen voor den Gouverneur-Generaal onder de wapenen komen en het geweer presenteren; de tamboers zullen den marsch slaan, en de vaandels salueren, als ook de officieren met hun zijdgeweer.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 2. De wachten zullen voor de Raden van Indië in kommissie, den Generaal, kommandant van het leger, en den vlag-officier, die 's lands zeemagt in Oost-Indië kommandeert, onder de wapens komen en het geweer presenteren; de tamboers zullen drie roffels slaan, en de officieren met hun zijdgeweer salueren.

Art. 3. De wachten zullen voor de luitenant-generaals onder de wapens komen en het geweer schouderen; de tamboers zullen twee roffels slaan.

Art. 4. De wachten zullen voor de generaal-majoors onder de wapens komen, en het geweer schouderen; de tamboers zullen een roffel slaan.

Hetzelfde eerbewijs zal gegeven worden aan den kolonel, wanneer deze een kommandement voert over een territoriale afdeeling, of over een uit verscheidene korpsen zamengestelde troepenafdeeling.

Insgelijks aan den kapitein ter zee, het kommando hebbende over 's lands zeemagt in Nederlandsch-Indië, als zoodanig voerende den breeden wimpel, en aan dien, welke een station of een escadrille kommandeert.

Insgelijks aan Gouvernements-kommissarissen, niet vallende in de bepalingen van art. 2 en 3 op de plaats alwaar zij in missie zijn, zoomede aan de civiele gouverneurs van buitenbezittingen, en de residenten in het algemeen, respectievelijk in elks gouvernement en residentie.

Art. 5. De wachten zullen voor militaire kommandanten, beneden den rang van Generaal-majoor, in hun kommandement, onder de wapens komen en het geweer schouderen.

Dit eerbewijs zal ook gegeven worden aan op zichzelven

PERPUSTAKAAN NASIONAL

staande assistent-residenten en civiele gezaghebbers, respectievelijk in elks residentie.

Art. 6. De gouverneur eener vesting geniet het eerbewijs, hetwelk aan een rang, hooger dan den zijnen, toekomt.

Art. 7. De policie-wachten der korpsen zullen voor den kommanderenden officier van hun korps onder de wapens komen, en het geweer schouderen.

Art. 8. De navolgende schildwachten zullen als eereposten gegeven worden:

Voor den Gouverneur-Generaal onbepaald.

Voor den Generaal-officier, kommandant van het leger, den Vlag-officier, die 's Konings zeemagt in Oost-Indië kommandeert, Luitenant-Generaals, Generaal-Majoors, Gouvernements-Kommissarissen, Civiele Gouverneurs van Buitenbezittingen en den Kapitein ter zee, kommanderende 's lands zeemagt in Nederlandsch-Indië, als zoodanig den breeden wimpel voerende, *twee*.

Voor de Residenten in hunne afdeelingen, voor de Kolonels, Chefs van staven, wapens en diensten, mitsgaders den Hoofd-intendant der militaire administratie, Hoofdofficieren, die een korps kommanderen, en militaire kommandanten, mitsgaders op zich zelven staande Assistent-Residenten en Gezaghebbers, *één*.

Art. 9. Telkens wanneer de Raad van Indië vergadert, zullen twee schildwachten voor den ingang der raadzaal geplaatst worden, die voor den Gouverneur-Generaal, den Vice-President en de leden van den Raad het geweer zullen presenteren.

Art. 10. Alle eereposten kunnen, bij voorkeur, uit de flankkompagniën getrokken worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

De schildwachten zullen, wanneer een persoon nadert, aan wien militaire honneurs gegeven moeten worden, zich stellen twee passen regts en in de rigting van het schilderhuis, dáár front maken, en het geweer presenteren voor den Gouverneur-Generaal, de Raden van Indië in kommissie, de Generaal-officieren, de Hoofd-officieren, de Gouvernements-commissarissen, de civiele Gouverneurs, de Residenten, de op zich zelven staande Assistent-residenten, de Gezaghebbers en de Inlandsche Regenten.

Even zoo zullen zij doen, en het geweer schouderen, voor Kapiteins, Luitenants, Assistent-Residenten en al degenen, die een of beide Rijksorden, dan wel een vreemde orde dragen.

Even zoo, en het geweer overnemen, voor de Onderofficieren.

Het eerbewijs van den schildwacht begint en eindigt, wanneer de persoon, die het betreft, op vier passen afstand van den schildwacht gekomen of verwijderd is.

Art. 11. Ordonnancen zullen gegeven worden als volgt:

Aan den Gouverneur-Generaal, een Luitenant.

Aan de Raden van Indië in commissie en den Kommandant van het leger, een Europeesch onderofficier.

Aan de overige generaal-officieren en kolonels, met inbegrip van den Hoofd-Intendant der militaire administratie, mitsgaders de Hoofd-officieren, die een korps kommanderen, of een territoriaal kommando voeren, een Europeesch korporaal; onder bepaling nogtans, dat dit artikel alleen van toepassing is op de plaatsen, alwaar hun gewone residentie niet is gevestigd.

Art. 12. Een eerewacht geeft, behalve aan dengenen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

voor wien zij gesteld is, geen eerbewijs dan aan personen, die met denzelven gelijken of hoogeren rang hebben; en in geen geval hooger eerbewijs, dan voor dezen is bepaald.

Art. 13. Onder het aflossen zullen geen eerbewijzen gegeven worden, dan aan den Gouverneur-Generaal.

Art. 14. Wanneer vaandels of standaarden van een korps een wacht passeren, zal de marsch geslagen, het geweer gepresenteerd, en door de officieren gesalueerd worden.

Art. 15. Wanneer gewapende troepen elkander ontmoeten, zullen zij zich onderling de regterzijde geven; en bijaldien zich bij het eene korps een vaandel of standaard bevindt, en bij het andere niet, zal het laatstgenoemde zich in bataille stellen, de geweren presenteren, en de officieren zullen met hun zijdgeweer salueren.

Art. 16. De officieren der zeemagt ontvangen, volgens hun rang, dezelfde eerbewijzen, als die der landmagt.

Art. 17. Al de voorsc reven eerbewijzen worden insgelijks aan officieren, in dienst zijnde van vreemde mogendheden, volgens hun rang bewezen.

Art. 18. Men zal na taptoe en vóór de rev.ille geen eerbewijs doen.

Art 19. De onderofficieren zijn aan de officieren van alle korpsen, wapens en diensten dezelfde eerbewijzen verschuldigd, als aan de officieren van hun eigen korps, wapen of dienst.

Art. 20. Wanneer een onderofficier of soldaat met zijn geweer een hoofd- of subalterne-officier passeert, zal hij het geweer schouderen; en wanneer hij dien zonder geweer ontmoet, zal hij de regterhand perpendiculair ter hoogte van den chacot, casque of muts brengen, en gelijktijdig

PERPUSTAKAAN NASIONAL

eerbiedig en krijgshaftig dengenen, dien hij salueert, aanzien, die hetzelfde tegen-salut zal doen.

Een onderofficier of soldaat zal, wanneer hij een generaal of den civielen Gouverneur, mitsgaders den Resident, ontmoet, en op vier passen genaderd is, halt en front maken, salueren en in die positie blijven staan, totdat dezelve op vier passen gepasseerd zal zijn.

Indien echter de onderofficier of soldaat met zijn geweer gewapend is, zal hij hetzelve presenteren. Soldaten, die onderofficieren of korporaals passeren, zullen dezelve, even als de officieren groeten.

Art. 21. Openbare militaire eerbewijzen mogen niet gevorderd worden, wanneer de persoon dien het betreft, niet gekleed is in uniform of in het costuum, voor zijn ambtelijke betrekking voorgeschreven.

Het eerbewijs voor den Gouverneur-Generaal is daarvan alleen uitgezonderd.

Art. 22. Ten aanzien van Inlandsche Regenten blijven de eerbewijzen naar gevestigde plaatselijke gewoonte in zwang, en strekt de Pajong of de rotting met knop, als anderzins, tot openbaar teeken hunner waardigheid.

De militaire kommandanten zijn gehouden zich naar het oordeel van de civiele autoriteit te gedragen; onder verpligting evenwel, om afschriften van de daarover te voeren correspondentie aan het militair departement in te zenden, hetwelk, daartoe termen vindende, de zaak zal brengen bij het gouvernement.

Art. 23. Alle rapporten zullen op een eerbiedige wijze moeten gedaan en ontvangen worden.

Art. 24. Alle voor den Gouverneur-Generaal bepaalde

eerbewijzen worden gegeven aan den Vice-President van den Raad van Indië, gedurende den tijd, dat in gevallen, bepaald bij art 3 van het reglement op het beleid der regering in Nederlandsch-Indië, de waardigheid van Gouverneur-Generaal door hem wordt waargenomen. (*)

DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Hetgeen in acht te nemen is bij sterfgevallen van officieren.

Dit geheele hoofdstuk is vervallen. Hierin is voorzien door de bestaande bepalingen, omtrent het beheer van militaire nalatenschappen. (A. O. 1873 n°. 6).

VIER EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Eerbewijzen bij begrafenissen.

Art. 341. Alle militairen zullen volgens hun rang, met de navolgende militaire eer begraven worden:

Voor een dienstdoenden generaal of luitenant-generaal, zal het geheele garnizoen onder de wapenen komen.

Voor een dienstdoenden generaal-majoor het halve garnizoen.

Voor een luitenant-generaal buiten dienst, het derde van het garnizoen.

Voor een generaal-majoor buiten dienst, het vierde van het garnizoen.

(*) Zie wijders de Alg. Orders 1856 n°. 9, 1861 n°. 65, 1863 n°. 16, 1869 n°. 6, 1871 n°. 140, 1872 n°. 65, en 1873 n°. 11.

Voor een gepensioneerden of gereformeerden luitenant-generaal, het vierde van het garnizoen.

Voor een gepensioneerden of gereformeerden generaal-majoor, het vijfde gedeelte van het garnizoen.

In geen geval zal er echter minder dan twee honderd man tot geleide aan de generaals of luitenant-generaals, en honderd vijftig aan de generaal-majoors gegeven worden.

Voor de gouverneurs zal het geheele garnizoen onder de wapenen komen.

Voor den plaatselijken kommandant, het halve garnizoen.

Voor den plaatselijken adjudant *een* detachement van vijftig man.

Voor de inspecteurs van de administratie bij de armée, *vier* detachementen, ieder à vijftig man.

Voor de onderinspecteurs van de administratie bij de armée der 1e klasse, *drie*, voor die der 2e klasse, *twee* detachementen.

Indien de inspecteurs of onderinspecteurs van de administratie bij de armée buiten dienst, gepensioneerd of op reforme gesteld zijn, zal men ten hunnen opzigte handelen, zoo als hierna is bepaald.

Voor de kolonels in actieve dienst, *vier*, voor niet in dienst zijnde, *drie*, en voor gepensioneerde of op reforme gestelde kolonels, *twee* detachementen.

Voor de luitenant-kolonels in actieve dienst, *drie* detachementen, voor gepensioneerde of gereformeerde, *een*, voor den majoor in actieve dienst *twee* detachementen, voor de kapiteins in actieve dienst, gereformeerd of gepensioneerd, *een* detachement.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Voor de eerste en tweede luitenants, een *half* detachement.

Voor de onderofficieren, een *vierde*, en voor de korporaals, een *achtste* detachement.

Art. 342. Wanneer het geheele garnizoen in het geweer komt, om bij een lijkstaatsie gebruikt te worden, zal hetzelve door den hoogsten in rang zijnden of oudsten generaal of opperofficier, die bij het garnizoen dienst doet, gekommandeerd worden.

Wanneer er een gedeelte van het garnizoen voor de lijkstaatsie bestemd is, zal hetzelve door een officier van gelijken rang als de overledene worden gekommandeerd; en wanneer het slechts detachementen zijn, zullen dezelve, als zij vier in getal zijn, gekommandeerd worden door een kolonel, *drie* door een luitenant-kolonel, *twee* door een majoor, *een* door een kapitein, *een half* door een eersten of tweeden luitenant, *een vierde* door een sergeant of wachtmeester, en *een achtste* door een korporaal.

Art. 343. De soldaten voor de lijkstaatsie zullen zooveel mogelijk door de infanterie geleverd worden, en bij gebrek aan dezelve door de kavallerie of artillerie.

Art. 344. Ieder korps zal, naar evenredigheid van deszelfs sterkte, manschappen moeten leveren, welke op hun beurt, en naar evenredigheid uit de kompagniën getrokken worden.

Art. 345. De kavallerie zal bij een lijkstaatsie altijd te voet gaan.

Art. 346. Bij het overlijden van een kolonel bij zijn regement, zal het geheele regement, *en* KORPS de lijkstaatsie volgen.

Bij het overlijden van den luitenant-kolonel of majoor, derzelver bataillon of eskadron, met het vaandel of standaard.

Van een kapitein, deszelfs kompagnie, en van een eersten of tweeden luitenant, de halve kompagnie.

Van een onderofficier deszelfs sectie, van een korporaal, deszelfs escouade, en van een soldaat, de halve escouade, waarbij hij behoorde.

Deze bepalingen staan geheel afgescheiden van diegene, welke bij art. 341 voorgeschreven zijn.

Art. 347. (1) De troepen welke tot de lijkstaatsie gekommandeerd zijn, zullen tweemaal hun geweer lossen; de eerste maal wanneer men met het lijk op het kerkhof gekomen is, en de tweede maal nà de begrafenis; het kruid zal uit 's lands magazijn geleverd worden.

Art. 348. (2) De onderofficieren en soldaten zullen het geweer over den schouder dragen, de bajonet op.

Art. 349. Gedurende de lijkstaatsie voor generaals, zal men zoo veel kanonschoten doen, als aan dezelve bij hunne plegtige intrede zullen zijn toegestaan.

Art 350. De vier slippen van het doodkleed zullen door vier personen van gelijken rang, als de overledene bekleedde, of zoo die niet aanwezig zijn, door personen van minderen rang gedragen worden.

Art. 351. De vaandels of standaarden zullen met floersche banden omhangen worden, de trommen zullen met een zwart kleed overdekt, en aan de trompetten zullen sourdines en linten van floers gedaan worden.

(1) Dit artikel is gewijzigd bij A. Order 1849, N°. 7 § 4.

(2) Nader gewijzigd volgens § 4 der Alg. Ord. 1844, N°. 4, waarbij tevens het verdekken van het geweer is afgeschaft.

De begraveniskosten van al degenen, die op het slagveld gesneuveld, of binnen drie maanden aan de gevolgen van bekomen wonden gestorven zijn, zullen door den Staat gedragen worden.

Art. 352. Indien de overledene op een legale wijze zijn verlangen te kennen heeft gegeven, om stil begraven of bijgezet te worden, zal de militaire begravenis geen plaats hebben.

Art. 353. Alle officieren zullen gedurende een maand voor hun kolonel rouw dragen; deze, alsmede de familie-rouw, zal bestaan in een floers, aan den linkerarm gedragen wordende.

Art. 353. (*bis*) Bij het overlijden van ridders, zal het ceremonieel der begrafenis altijd voor een rang of graad hooger, dan die in de armée of bij de marine door den overledene werd bekleed, plaats hebben; derzelver decoratie zal voor het laatst op het kleed dat het lijk bedekt, prijken, en de hoeken des kleeds, zoo veel mogelijk, gedragen worden door gedecoreerden. De ridders, die tot het korps behooren, zoo het een onderofficier of soldaat is, zullen het lijk volgen; indien het een officier is met de orde der 3e klasse versierd, alle ridders, die in het kampement of garnizoen tegenwoordig zijn, en bij de kommandeurs of grootkruizen, al de ridders van de armée of vloot voor zoo verre hiertoe geene voor de dienst schadelijke overplaatsing vereischt wordt.

Art. 354. Wanneer een lijkstaatsie voorbij een wacht passeert, zal deze laatste onder de wapenen komen, het geweer presenteren, en de officieren zullen met hun zijdgeweer salueren.

Art. 355. Bij het overlijden van den Gouverneur-Gene-

raal of den waarnemenden Gouverneur-Generaal, zal het eerbewijs voor de begrafenis bij een, door de regeering te arresteren programma geregeld worden. Het leger zal voor den opperbevelhebber der krijgsmagt in Indië den rouw dragen gedurende den tijd van drie maanden.

Art. 356. Het eerbewijs bij begrafenissen:

Voor een Vice-president of de leden in den Raad van Indië, zal zijn als van een Luitenant-generaal.

» » President van de beide hooge geregts-hoven, Gouvernements-kommissaris ter plaatse zijner zending, zal zijn als van een Generaal-majoor.

» » Civielen Gouverneur, in zijn gouvernement, zal zijn als van een generaal-majoor.

» » Resident in zijne residentie, zal zijn als van een kolonel.

» » op zich zelf staanden assistent-resident, zal zijn als van een majoor.

» » Civielen gezaghebber, zal zijn als van een kapitein.

Dienstdoende.

Art. 357. Het bepaalde bij art. 349 zal toegepast worden bij begravenissen der ambtenaren in het voorgande artikel bedoeld.

NB. Bovenstaande drie bijgevoegde artikelen zijn voorgeschreven bij algemeene order 1848, N°. 2 (Besluit van den G. G. van Ned. Indie d. 17 April 1848 N°. 1.)

BIJLAGE No. 1.

Bij algemeene-order 1836 No. 4, § 1, wordt bepaald dat voortaan in vredestijd geene scherpe patronen mee aan de wachthebbende manschappen in handen zul len gegeven worden, maar dat deze onder bewaring van den kommandant der wacht zullen verblijven, die verantwoordelijk zal wezen voor het daarvan te make gebruik, en door wien de volgende bepalingen behoore te worden in acht genomen:

1. De voor de wachthebbende manschappen te verstrek ken scherpe patronen zullen binnen het wachthui worden bewaard in een blikken trommel, op ee geschikte plaats vastgespijkerd, en voorzien van ee deugdzaam slot. De kommandant der wacht zal de sleutel van dien trommel onder zijn berusting heb ben, en voor denzelven, zoowel als voor den tromme en de patronen verantwoordelijk zijn.
2. Aan de wachthebbende manschappen zullen door den kommandant der wacht geen patronen worden afgege ven, dan bij volstrekte noodzakelijkheid en ter zijner beoordeeling en verantwoording, of in geval hij door den officier van het piket of den garnizoens-kommandant daartoe mogt zijn gelast.
3. De benoodigde wachtpatronen zullen door de korpsen worden afgegeven, op aanvrage van den garnizoens-kommandant die derzelver aantal bepaalt, in verhouding tot de sterkte der korpsen en wachten.
4. Bij het visiteren der wachten zullen de garnizoens-kommandant, de officier van piket en de plaatse-

lijke adjudant, zich overtuigen van het aantal en den staat der wachtpatronen; beide laatstvermelden zullen des noods dadelijk, en anders na afloop der parade, van derzelver bevinding rapport maken aan den garnizoens-kommandant.

BIJLAGE N°. 2.

Bepalingen in verband tot het Exercitie-reglement voor de Infanterie en de praktische oefeningen der troepen.

Alg. Ord. 1844 N°. 4 § 4 luidt aldus:

In navolging van hetgeen dienaangaande in het Nederlandsche Leger is ingevoerd, en met toepassing en wijziging tevens, zoo veel noodig, voor het leger in Indië, wordt, in afwachting van Reglementaire voorschriften, het volgende bepaald:

De gewone pas is afgeschaft en de gezwinde daarvoor in plaats gesteld, die telkens, wanneer het kommando *marsch*! gedaan wordt, zal worden aangenomen. 1)

Bij het onderwijs der rekruten, wanneer tot dien maas wordt overgegaan, zal de instructeur met den gezwinden pas beginnen, en daarbij vooral op de vlugheid en tijdmaat zijne aandacht vestigen.

De leerwijze, welke voor den gewonen pas gevolgd werd, zal voor den gezwinden pas *niet* aangenomen

1) De hier bedoelde gezwinde pas wordt tegenwoordig bij het Nederlandsche Leger *gewone pas* genoemd, en heeft bij eene lengte 75 Ned. duimen, eene snelheid van 108 in de minuut.

worden 1); maar de instructeur zal nadat hij eenige malen het voorbeeld gegeven heeft, de rekruten, op het kommando *marsch*, terstond in beweging stellen. Hij zal van tijd tot tijd, met de stem, de tijdmaat aanduiden, de man het strekken der knieën aanbevelen en al datgene opmerken, wat tot sierlijkheid en doelmatigheid van den pas kan bijdragen, zoo als dit overigens bekend en van ouds geleerd is.

b. Aangezien de inlandsche soldaat geen pas van 26 duim maken kan zonder gedwongen inspanning, zoo blijft de lengte van den pas op 2 voeten Rijnl. bepaald.

c. Het doen van militaire promenades wordt bijzonder aanbevolen; dezelve behooren, zooveel mogelijk, door de onderscheidene wapens gecombineerd te geschieden. en de afstand waarop zij worden uitgestrekt, aanvankelijk klein en van lieverleden grooter te worden, tot eindelijk op negen palen van het garnizoen (niet verder), opdat de soldaat zich gewenne aan het afleggen van gewone étappes. De kommandanten der troepen in de respectieve militaire afdeelingen op Java, en buiten Java de militaire kommandanten, zullen daartoe, in overleg met de aanwezige kommanderende officieren der wapens, de vereischte bevelen geven.

Gedurende de promenades, behooren eenige manoevres uitgevoerd te worden, gegrond op werkelijke of onderstelde ontmoetingen van verscheiden aard, opdat de troepen gecombineerd leeren ageren, en zoodoende het

1) Volgens § 13 der in 1860 bij het Nederlandsche Leger ingevoerde Soldaten-School, wordt die leerwijze daar wel toegepast.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

wederzijdsch vertrouwen der wapens gevestigd en gevolgelijk het moreel van den soldaat versterkt worde. De kommandant der kolonne zal echter daaraan geen te groote uitgebreidheid geven, opdat onmatige vermoeidheid worde vermeden.

De tenue bij deze promenades zal altijd zijn in het mouvest met den blaauwen pantalon en den schakot, zonder randsel. Vermits het klimaat niet gedoogt, dat de soldaat zelf zijn randsel draagt en het slechts zeldzaam gebeurt, dat dezelve hem niet kan worden nagedragen, zoo behoort hij in vredestijd daarmede niet te worden bezwaard. Komt te velde de bijzondere omstandigheid voor dat de bagaadje niet volgen kan, dan (zich aan de noodzakelijkheid onderwerpende) torscht hij zijne onmisbare kleedingstukken.

Het is noodzakelijk, dat bij het doen van promenades, goed gezorgd worde voor de voeding van den troep.

ad. Vermits het manoeuvreren ten doel heeft, om een troep zoo gezwind mogelijk van stelling te doen veranderen, zoo moeten de bewegingen *au pivot mouvant* geschieden.

ac. Het verdekken van het geweer is afgeschaft. Bij begrafenissen wordt het geweer in den arm gedragen, de bajonet op. 1)

af. Het nederleggen van het geweer is alsmede afgeschaft.

1) Het dragen van het geweer in den arm wordt volgens het in 1860 bij het Nederlandsche Leger ingevoerde exercitie-reglement niet meer onderwezen, wordende daar het geweer, òf op schouder (hoog in den regter-arm), òf over den linker-schouder gedragen. Daarom is, met het oog op de vermoedelijk spoedige invoering van dat zelfde reglement bij het Oost-Indische Leger, overal, waar in dit reglement wordt gezegd, dat het geweer *in den arm* wordt gedragen, aan de plaats gesteld, het geweer *over den linker-schouder*,

INHOUD.

Hoofdstuk.		Bladzijde.
I.	Over het aankomen der troepen in een plaats, mitsgaders over de kazernering of billettering.	5
II.	Over de dienst der troepen in de plaatsen en hoe dezelve zal gekommandeerd worden.	11
III.	Over de garnizoens-parade	22
IV.	Over het aflossen der wachten.	33
V.	Algemeene verpligtingen op de wachten. .	38
VI.	Over het aflossen der schildwachten en derzelver verpligtingen.	41
VII.	Over de pligten van den kommandant van een post	49
VIII.	Bijzondere dienst der hoofdwacht. . . .	52
IX.	Het doen van gewone en extra-rapporten .	53
X.	Het sluiten en openen der poorten . . .	56
XI.	De taptoe	62
XII.	Over de rondes en patrouilles	63
XIII.	Orders in geval van alarm	69
XIV.	Algemeene regels betrekkelijk de krijgstucht en orde.	72
XV.	Over de exercitiën der troepen.	76
XVI.	Over de hospitalen	78
XVII.	Over de provoosthuizen	79
XVIII.	Informatiën, krijgsraden en executiën . .	79

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Hoofdstuk.		Bladzijde.
XIX.	Over de doortrekkende troepen.	81
XX.	Vertrek der troepen.	82
XXI.	Over de citadellen en forten.	84
XXII.	Reglement op de Militaire eerbewijzen . .	86
XXIII.	Hetgeen in acht te nemen is bij sterfgevallen van officieren	92
XXIV.	Eerbewijzen bij begravenissen.	92

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA